Массa a мехкашкара пролетараш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО
свет

Ера 26 МАРТ № 25 (2237) 1959 шу Мах 20 кеп.

Советски Союза Коммунистически партен Нохч-ГIалгIайн областной Грозненски городской комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган

СССР-а профессиональни союзий XII-ча съездага

Советски Союза Коммунистически партен Центральни Комитето дIайаха моаршал хоатт СССР-а профессиональни союзий XII-ча съездага, вай мехкарча турпала болхлой классага, сийдолча советски интеллигенцега, коммунизм хьинаре хьалъеш болча профсоюзий берригача членашка.

Шай мугIарашка 50 миллион совгIа болхлойи гIулакхера нахи вIашагIкхийтта йола Советски профсоюзаш коммунизм хьалъеш лоаттабеча къовсаме партен тешаме йола чIоагIало я. Профессиональни союзаш паччахьалкхен а общественни а вахара чухь, боахаме боккха лоархIам болаш я, халкъа боахами, советски наьха материальни хьали, культурни боарами ца хаддаш лакх беча къовсам лоаттабу цар. Социализм хьалъечей къахьегамхой коммунистически уйланца кхетабечей Советски паччахьалкхенна а халкъа а хьалхашка профсоюзаша даь доккхий гIулакхаш белгалдаьхад паччахьалкхен эггара сийдолча совгIатаца — Ленина орденца.

СССР-а профессиональни союзий XII-гIа съезд гулъеннай вай мохк кхы а чIоагIагIа дегIабоагIача дикача хана—коммунистически общество шерра хьалъе йолаьча хана. Советски нах Iалаьмате чIоагIа хьинар айденна болабеннаб ССКП XXI-ча съездо оттаяь коммунизм хьалъяра сийлахь-йоккха программа кхоачашъе. ВорхI шерарча плана Iалаьмате йоккхий заданеш толамца чаккхъяхаро вай халкъага торо хулийтаргья, кхы а дукхагIа экономикеи культуреи лакхъе, кхы а низ болашагIа Советски паччахьалкхе чIоагIъе, коммунизма материально-техническа лард йоллаш боккха гIа баккха, социализмо капитализманца машаре лоаттасча яхьеи бахача наьха цхьаьа сага сих йоаккхача продукцен хьакъехьа хьалха латтача капиталистически мехкашта тIехьакхе а царел хьалха довла а аьнна оттадаь исторически декхар кхоачащдечеи котало яккха.

Коммунистически партеси Советски правительствоси хадданза йоккхо ю халкъа ираза. Партени правительствони политика а цар берригa практически болх а шерагара—шерга советски нах тIа-тIа а дикагIа бахийтарна, цар хадданза дегIадоагIа материальнии духовнии хьашташ дизза кхоачащдарна тIаберзабаь ба. ВорхI шерарча плана тIа оттадаь дIахо а балхах доагIа алапии пенсионни Iалашвара гIулакхи лакхде, кхачан продукташ, барзкъа, кога гIирс лоархIам боллаш дукхагIа арахеца, нах чубаха цIенош, больницаш, школаш - интернаташ, берий учрежденеш шортта хьалъе. Дунен тIа эггара лоацагIа дола балха дийи эггара лоацагIа дола балха кIирен хургда СССР-е лоархIам боллаш лакхлургда халкъа вахара хьал.

Советски профсоюзий эггара кертера а эггара лоархIамера а декхар да хIанз партен XXI-ча съезда исторически соцамаш кхоачащдеш, ворхI шерара план а семилеткан хьалхарча шерара заданеш а кхоачашъеш лоаттабеча къовсаме дукха бола къахьегамхой оарцагIа бахар. Профсоюзни организацеш декхарийла я хIара предприятес, колхозо, совхозо, РТС-а ворхI шера чухь де дезача гIулакхашта тIехьа йолаенна дерригача халкъа социалистически яхь шерагIа йоаржае. ДегIабоалабанза баргбац вай ханара Iалаьмате дика болам — коммунистически къахьегама бригадайи ударникийи яхь.

Профсоюзаш болхлошта мамогга новкъостал де декхарийла я цар шоай культурно-технически боарам лакхбеча, производствон дикагIа бола болхлой, новатораш, рационализатораш, изобретателаш хьаллаца а цар опыт йоаржае а. Профсоюзни организацей кортера декхар да — хадданза къахьегама овсарле лакхъяр, продукцен дикал лакхъяри цунга дIабода мах лохбари, автоматизации механизации производствона юкъейоалаяр, промышленносте а юрта боахаме а Iалаьмате дукха йолча торонох махулла дукхагIа пайда эцача новкъостал дар.

Коммунизм шерра хьалъеча хана профсоюзий лоархIам бистаь варгвоацаш чIоагIа лакхлу, ше доал дара а боахам лелабара а школа, коммунизма школа хиларах тарра. Цунца дувзаденна профессиональни союзашта хьалхашка латта декхар да боахама а культуран а строительствона, социалистически производствона, общественни гIулакхашта доал деча миллионаш бола къахьегамхой юкъеозарна махулла дукхагIа низ тIабахийтар.

Профсоюзни организацеш декхарийла я болхлойи гIулакхерча наьхеи къахьегама хьал а вахара торо а тоеча дукхагIа инициатива а теркам а тIабахийта, къахьегамах дола законаш нийса леладарга цIенхашта хьожаш хила, нах чубаха цIеноаш хьалдеча, уж наха дIалуча, торговлен предприятей а общественни кхачан а балхага хьожача, бахача наха медицинскии коммунальнии гIулакх деча, царна бахача эша гIулакхаш деча лоаттаю общественни контроль чIоагIагIа айе. Дукха гIулакх ду профсоюзаша болх беча кхалнахаи ноаноштеи, цхьабакъда из гIулакх кхы а дукхагIа дулургда царга. Цар сийдола декхар да болх беча кхалнаха цар бераш кхетадеча новкъостал дар, берий бешамаши, яслеши, пионерски лагераши дукхагIа шеръяр а цар болх тоабар а.

Профессиональни союзий берригa болх латта беза болхлойи гIулакхора нахи коммунистически уйланца кхетабарах, шоай декхараш цар сийленца, шоаш кхо ца беш кхоачащде, социалистически рузкъа кходе а лораде а дог хургдолаш, кхоачамбоацараш дIадоахаргдолаш, дисциплина а общественни порядок а йохаераш цIаккха машар хургбоацаш, дIаяхача замалах наьха кхетама чухь юхедысьрашца къовсам лоаттабергболаш уж кхебарах. Профсоюзни организацеша къаьстта теркам тIабахийта беза къона тIехье кхетаярна а кхеярна а, кагирхой безам къахьегама а шоай профессена а тIабахийтарна, дика дакъа лаца деза цар дешар производственни къахьегамца дувза юкъерча а лакхерча а дешара школа эргайоаккхача.

Шоашта хьалхашка латта уж доккхий декхараш профсоюзни организацеша толамца кхоачащдергда, нагахьа санна цар дIахо а профсоюзни демократи, профсоюзий берригача члений инициатива а цар бу болх а дегIабоалабой, цар шоай берригача организаторски кхетамеи балха боарам лакхбой, балха тIехь нийслу кхоачамбоацараш гучадоахаш а уж дIадоахаш а дола гIулакх — критикеи самокритикеи йоаржайой.

Пролетарски интернационализманна тешшаме тIехьа йола Советски профсоюзаш декхарийла я тIехьа тIайоагIача хана а кхыча мехкашкарча профсоюзашцара бувзамаш мамогга шерде, дунен халкъашта юкъера цхьоагIо а машар, демократи, социализм бахьан лоаттабеча къовсаме болхлой классан вежарашха дола гIулакхаш а мамогга низ тIабохийташ чIоагIде.

ССКП ЦК чIоагIа тешаш я, Коммунистически партес хьалхле лелаеш йолча советски профсоюзаша боахама а культуран а строительстве кхы а дикагIа дакъа лоацаргхиларах, къахьегамхой коммунистически уйланца кхетабеш, ССКП XXI-ча съезда исторически соцамаш толамца кхоачашдарна а коммунистически общество хьалъяра сийлахь-доккхача гIулакха а къахьегамхой творчески низ оарцагIа боаккхаргхиларах.

Даькъал хийла советски профсоюзаш — коммунизма школа!

Яхийла Советски Союза турпала болхлой классеи сийдола интеллигенции!

Яхийла Коммунистически парти — советски халкъа дог ураувттадер а цун дерриддунсн — исторически толамаш вIаштIехьадоахар а!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕН ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ.

СССР-а профсоюзий XII-гIа съезд

23 марта Москве шийй болх дIаболабаьб СССР-а профессиональни союзий XII-ча съездо. 50 миллион совгIа болча профсоюзий членаша вайта съезде 1275 делегат ва. Кремлерча Йоккхача Дворецe гулбеннаб Советски Союза массайолча миIингашкара столице баьхка вай мехкарча болхлой классани интеллигенцени дикагIа бола викалаш. Царна юкъе ба металлургаш, шахтераш, нефтяникаш, машиностроителаш, транспортникаш, текстильщикаш, совхозий къахьегамхой, керда городаш хьалъераш, Iилман а культуран а болхлой. Профсоюзий балха эггара кертера дешаш дувца вIашагIкхийтаб уж.

Съезде баьхкаб кхыча мехкашкара хьаший — доазол дехьарча профсоюзнии болхлойи организацей делегацеш. Укхаза я профсоюзий Дерриддунен Федерацен делегаци, Федерацен генеральни секретарь Луи Сайян керте а латташ.

Iуйрана 10 сахьат даьннад. Правительственни ложашка хьагучабоал новкъостий **Л. И. Брежнев, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, Н. А. Мухитдинов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, А. Н. Косыгин, Д. С. Полянский.** Делегаташеи хьашашеи дIаьхдаь тIоараш а тохаш тIаэц уж.

Съезд хьаел ВЦСПС-а председатела нов. **В. В. Гришина.**

Делегаташта а хьашашта а сийдеш дагабехар байна профсоюзни боккхий деятелаш — профсоюзий Дерригдунен Федерацен председатель а къахьегама Ерригъюкъара итальянски конфедерацен генеральни секретарь а хинна Джузеппе ди Витторио, профсоюзий Ерригкитайски Федерацен исполкома председатель хинна Лай Жо-юй, Югославен профсоюзий Союза Центральни Совета хьалхагIа хинна председатель Джуро Салай, машар бахьан чIоагIа къовсам лоаттабаь Фредерик Жолио-Кюри.

Съезда цIерах В. В. Гришина дIайха моаршал хоатт доазол дехьара баьхкача хьашашка, делегацейи царна керте латтарийи цIераш а йоахаш.

Цул тIехьагIа вIашагIтох съезда хьалхле лелаю органаш — президиум, секретариат, редакционнии мандатнии комиссеш.

ЧIоагIа тIоараш а тохаш, шевар раьза а волаш сийлен президиуме хорж ССКП Центральни Комитета Президиум.

Дувца оттаду е дешаш:

1. ВЦСПС-а балхах йола отчети ССКП XXI-ча съездаца дувзаденча дола СССР-а профессиональни союзий декхараши.

2. Ревизионни комиссен балхах йола отчет.

3. СССР-а профессиональни союзий Устава цхьадолча хувцамех.

4. Профессиональни Союзий Ерригсоюзни Центральни Совети Ревизионни комиссеи харжар.

Председателал деш волчо къамаьл де дош лу ССКП ЦК-а Президиума члена, ССКП ЦК-а секретара нов. **А. И. Кириченкона,** съезде бараша раьза хинна тIа а эцаш. Делегаташеи хьашашеи чIоагIа тIоараш а техе, нов. Кириченкос Iодеш профсоюзий XII-ча съездага партен Центральни Комитета хоатта моаршал.

Съезд хьалхара дош дувца йолалу. ВЦСПС балхахи ССКП XXI-ча съезда соцамашца дувзаденна СССР-а профессиональни союзий долча декхарехи отчетни доклад йяр ВЦСПС-а председатела нов. **В. В. Гришина.**

Докладах йола прениш йолаелар.

ТАСС.

ПРОФСОЮЗИЙ XII СЪЕЗД

МОСКВА. 23-ча марте Йоккхача Кремлевски Дворецe хьайийлар СССР профсоюзий XII-гIа съезд.

СУРТА ТIА: съезда президиуме гучабаьннача Коммунистически партени Советски правительствони кулгалхошка моаршал хетташ ба делегаташ.

В. КУНОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

Гогиева Аьсета санна тоабе болх

Хьайбай продукташ дукхагIа хилийтарна партен XXI-ча съездо хьалхашка оттадаь декхараш кхоачащде къовсам лоаттабу «Ингушски» совхоза доярками.

1959 шера 20-ча марта кхаччалца совхозе яьккха шура 1958 шера цу хана яьккхачул дуккха а дукхагIа я. Масала, 1-ча отделенерча СССР-а Лакхехьарча Совета депутат нов. Гогиева Аьсет заведующи йолча МТФ хIара Iаттагара яьккха шура соахкарчул 78 килограмм дукхагIа я, цудухьа ерригача фермо соахкарчул 160 центнер дукхагIа шура еннай. Дикка тоабеннаб 5-ча отделенен МТФ-н болх а. Цига хIара Iаттагара укх шера 2 беттеи 20 дийнахьеи соахка цу хана яьккхачул 57 килограмм дукхагIа шура яьккхай.

Бакъда, из ала йиш яц 3-ча отделенен нов. Акмурзиевс кулгалдеча шурий фермах. Цу ферме укх шера хIара Iаттагара яьккха шура соахкарчул 12 килограмм кIезигагIа я. Цудухьа ерригача фермо 2745 килограмм кIезигагIа шура яьккхай.

ХIанад из? ХIана эшаяьй 3-ча отделенерча доахана шура? ВотIа ба цигара дояркаш? Бац. Цига болх беш цIи хеза бола дояркаш Галаева Зинаи, Муталиева Лизаи иштта кхыбараши ба.

Ферман болх техкача, дояркашца дег тIара къамаьлаш дича гучадаьлар 3-ча отделене доахана дийнахь цкъа мара хий меладеш ца хилар. Хий дац яхаш бахьан увттаду отделенен а МТФ-ан а кулгалхоша. Бакъда, техкача из харц хилар гучадаьлар. Хий долаш да. Доаханна шозза хий меладе доладича шура тIаккхийтар.

Шура эшаялар отделенен а МТФ-н а кулгалхоша йоаттIача тайпара ферман йоакхо еш ца хилар а, шура дукхагIа яккхарна къовсам лоаттабеш ца хилар а хьахьокх цу лакхе дийцачо.

Акмурзиевс а, Кортоевс а, иштта «Ингушски» совхоза кхыболча кулгалхоша а Гогиева Аьсета кулгалдеча, дIа-юха тела ЦIе байракх лелаеча ферме санна тоабе беза болх.

В. ЦИЦКИЕВ.

Сийленца кхоачашъяьй план

ССКП XXI-ча съезда исторически решенеша дегаш гIоздаьха ханал хьалха семилеткан хьалхарча шерара план кхоачашъе лаьрхIад Грозненерча крекинг-завода 2-ча цехерча болхлой коллективо.

Коммунистически хьисапе даха а къахьега а декхараш тIаийщад цехерча 8 технологически бригадаша.

1959-ча шера хьалхарча квартала план ханал хьалха, 17-ча марта, кхоачашъяьй цехо, хIьта хIанз планал совгIа мехкдаьттан сийрда продукташ йоахаш а я.

Яхье яьннача установкай коллективашта юкъе хьалхле лелаю коммуниста Ф. Ф. Власовс кулгалдеча № 13-14 йолча установкан коллективо. ХIара сменах йола балха нормаш тIехкхоачашъеш дика къахьег старши операторашa новкъосташа Пятаковс, Криволаповс, Валуйске кулгалдеча бригадаша. Болх дика барца, къахьегама дисциплина дика лелаярца а, шоай балха говзал шеръярца а белгалбаьнна ба тха дикагIа бола операторaш Ибрагимов Б., Шеин В., Амхадов Л., Жицкая, иштта кхыбараш. ТIехьабисараштa новкъостал деш, къонача болхлошта шоай говзал дIаIомаеш хьабоагIа уж.

— Кхы дIахо йодача хана а мехкдаьттан сийрда продукташ арахецарна тхоай бола низ, говзал тIаяхийта къахьегаргда оаха,—йоах цу дикагIа болча коммунистически къахьегама цIи яккха лаьрхIача операторашa.

ЦхьоагIонца къахьег цехерча ремонтникаша а. Ханал хьалха установкашта ремонт а ю оборудовани дика а лелаю. Графикал хьалха установкашта ремонт ярца укх шера 82 сахьат кхоадаьд цар. Коммунистически хьисапе къахьег новкъосташа Я. Ласкаевс, П. Штатькос, Х. Джамалдаевс, А. Джамалдаевс, иштта кхыбараша.

Тха цехера нефтяникий коллектив тешаш я семилеткан хьалхарча шерара план ханал хьалха кхоачашъярна ше тIаийща лакхера декхараш сийленца кхоачащдергхиларах.

П. ФРОЛОВ,
крекинг-завода 2-ча цеха начальник.

Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета шоллагIча созыва кхоалагIа сесси хьаеллара хьакъехьа

1959 шера 27 марта Iуйрана 10 сахьат даьлча пионерий Республикански Дворецe хьаелл Нохч-ГIалгIай Лакхехьарча Совета кхоалагIа сесси.

КхоалагIча сессе боагIача НГIАССР-а Лакхехьарча Совета депутаташта 26 марта регистраци ергья Лакхехьарча Совета Президиум чуйолча цIагIеи (2-гIа этаж, № 3 йола цIа) сесси хулача дийнахьа Iуйрана 8 сахьат даьлча денз 10 сахьат даллалца пионерий Республикански Дворецe.

Социалистически Къахьегама Турпалаш

ОЛЕЙНИКОВ
Иван Денисович

ПУГАЧЕВ
Иван Васильевич

Планал совгIа продукци

Доккхача хьинарца къахьег укх деношка Грозненски мехкдаьтта чаккхдоахача завода технологаша. Цар еррига уйлаш, берригa болх семилеткан хьалхарча шерара план ханал хьалха кхоачашъярнеи Даьхенна планал совгIа эзараш тоннаш дика мехкдаьттан продукташ яларнеи тIаберзабаь ба.

Заводе эггара хьалха коммунистически къахьегама бригада аьнна цIи тиллийта бокъо яккха къовсам лоаттабе болабеннача № 7 йолча установкан технологаша шин бетта йола план тIехкхоачашъяьй, хIьта март бетта 20 дийнахь планал совгIа 400 тонн продукци еннай. Дика къахьегарца белгалбаьннаб цига операторaш И. Бурлаенко, Д. Зеленко, С. Петросов, цар помощникаш В. Рахматулин, Т. Зайцева, В. Сагайдаков. Хьалхарча квартала план 27-ча марта кхоачашъе а, планал совгIа 1600 тонн продукци яла а денна дош кхоачащде къовсам лоаттабу установкан коллективо.

4-ча цеха установкашта юкъе хьалха санна дикагIа хьокхамаш доахаш я М. Абасалиевс кулгалду № 1 йола установка. Дахача шерарча хьокхамий шоллагIа Ерригсоюзни совгIат луш мах баро керда балха толамаш даха дегаш айдир цу коллективерча болхлой. Январьи февральи бетташка планал совгIа эзараш тоннаш мехкдаьттан сийрда продукташ еннай цар, хIьта март бетта 20 дийнахь планал совгIа цар енна продукци 1500 тонн гаргга я. Цу установкан операторaша Е. Квиткоси, П. Салкиней, В. Александровеи, Л. Вутцеваси кулгалдеча сменаша хьалхарча квартала план 4 ди хьалха кхоачашъе аьнна дош а деннад.

Укх шера шин бетта йола план тIехкхоачаш а яь, март бетта 20 дийнахь планал совгIа цIи ахи эшелон мехкдаьттан продукци еннай къонача специалиста Мельников Бориса кулгалдеча № 9 йолча установкан коллективо. Къаьстта белгал яьннай цу установке коммунистически къахьегама бригада, аьнна цIи тиллийта къовсам лоаттабеш йола оператора Буров Михаила смена.

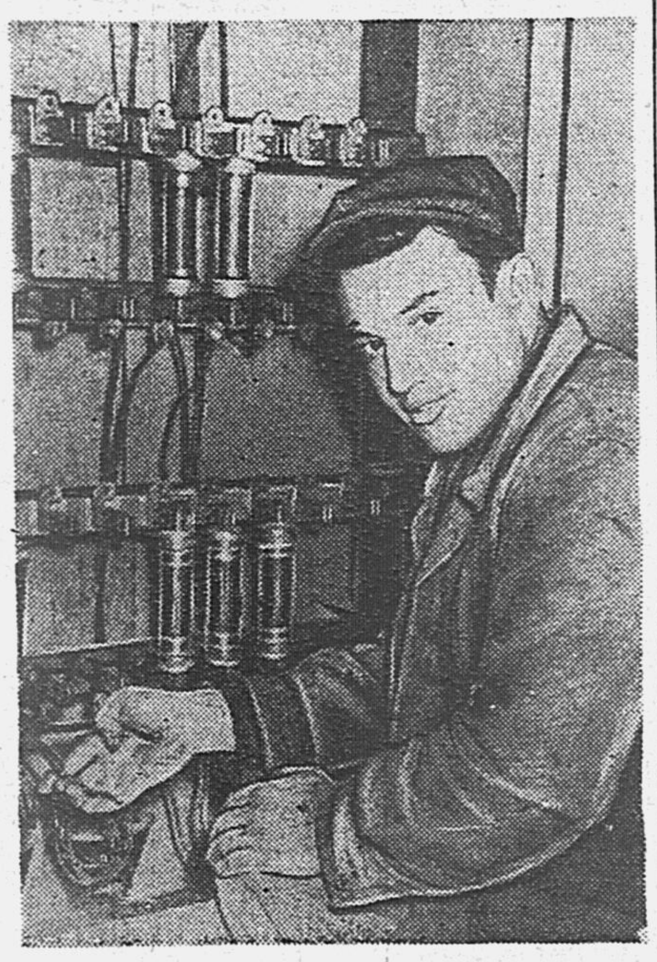
Семилеткан хьалхарча квартала план ханал хьалха кхоачашъе хьинар ца кхоадеш къахьегаш ба мехкдаьтта чаккхдоахараш.

Г. ИВАНОВ.

ДикагIа вола производственник

Новогрозненски мехкдаьтта чаккхдоаккхача болх беш ва комсомолец Осипов Владимир. Масса йолча хана балха заданеш тIехкхоачашъеш, завода дикагIа вола производственник волаш хьавоагIа В. Осипов. Завода дикагIа вола производственник хинна а ца Iеш дика спортсмени общественники, шийцарча болхлой дика новкъости ва из. Цудухьа дика сий ду цун завода ерригача коллективо.

Сурта тIа: Осипов Владимир электропитанен шкафа ревизи еш воал.

И. Плиева сурт.

Хьалхарча деной толамаш

Къьга хьежача малхои бIаьстан михои чехка дошадир кхашка улла лоа, март беттах 8—9 ди даьннача хана Гудермеса аренашка лоа вIалла дацар.

Хих дизза дола лаьтта бийсан гIор а деш, дийнахьа деша далалехьа юха бийса хулаш, макха баккха а аха а йиш йоацаш март бутт ахане тIехьийккхар, хIара денна яхар мо кхашка лаьтта тракторaш тIахеца мегаргйолаш докъаденна дий хьажа «Гудермесски» совхоза кулгалхой ухаш. БIаьстан болх дIаболабе йиш йоацаш сов коача хулар лаьтта.

Цу хана механизаторaша семилеткан хьалхарча шера къаьстта уйла тIа а йоххийташ дика кийчъяь тракторaши, тIехьаювза инвентари хIа аьннача минута кийчъяр берригача низаца бIаьстан балха тIатаIа. Полеводаш а бацар наб еш, цар а, хьалхе кийчдаьдар хьажкIайи, гидуаргийи, кенси, кормовой баьцийи иштта кхыйолча культурайи фу.

Дена хьакхаьчар дукха сатийса ди. «Гудермесски» яхача совхоза отделеней тракторий таташ кхашка даьлар. ХIанз кертера декхар дар махулла лаьттаца йиса тIоадал соцаяр. Дийнахь а бус а ца соцаш кхехкаш ба трактористий болх.

Духхьал кхаь-диъ дийнахьа, шоаш болалуш хинна темп лаьгI ца йолийташ, 22 марта 1670 гектара тIа макха а баьккхаб, бIаьстан оахамах 170 гектар а аьхай 85 гектара тIа кен дIа а бийнаб.

1-ча отделенен управляющи волча н. Молостов Илья Петровича йоах,— социалистически декхараш тIаийцача, Казахстане миллиард пунт ялат денначарна юкъе дакъа лоацаш хинначa кадрaси механизаторaша, «ДТ-54» яхача трактора тIа болх беча нов. Решидов Резванеи ноз. Матиев Кореи дукха хабар доацаш дика къахьег, нанас бера деш дола Iунал ду цар шоашкарча техника. Коммунистически бIарг ба цар тракторaшка локхар.

Молостовеи, Решидовеи, Матиевеи болх бувцача хана дика холуш дар дикача болхлой-механизаторий хамбеш из хилар. Юххера ше къамаьл даь йисте воалаш йоах цо, — «Тха кагийча наьха беххах бIаьстан балхех хIама юкъах дусаргдац».

«Гудермесски» яхача совхозо бIаьстан балхаш шийй ханнахьа а дика а кхоачащдергхиларах шеко яц.

О. БУЗУРТАНОВ.

1959 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА КВАРТАЛЕ ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ДУЛХ, ШУРА, ФУАШ ДОХКАРАХ ДОЛА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ КОЛХОЗАШЕИ СОВХОЗАШЕИ КХОАЧАШДАРАХ 1959 ШЕРА 20 МАРТА ЙОЛА

СВОДКА

Районаш	Дулх проценташ	Шура проценташ	Фуаш проценташ
Курчалоевски	180	180	110
Советски	160	111	—
Веденски	145	113	—
Саясановски	120	53	170
Первомайски	110	153	30
Сунженски	104	91	43
Шелковски	104	128	35
г. Грозный	104	84	—
Ножай-Юртовски	100	195	130
Гудермесски	96	97	28
Грозненски	87	87	52
г. МагIалбик	89	99	13
Каргалински	84	135	38
Надтеречни	72	84	24
Наурски	61	95	31
Назрановски	57	127	69
Ачхой-Мартановски	56	87	22
Урус-Мартановски	33	83	33
Шалински	29	77	16

Хьайбаех йоаха продукташ паччахьалкхенга йохка шоаш тIаийца социалистически декхараш 1959 шера хьалхарча квартале толамца кхоачашду Шелковски, Сунженски, Курчалоевски, Советски, Саясановски, Первомайски, Ножай-Юртовски районашкарча колхозаша. Цхьабакъда Надтеречни, Ачхой-Мартановски, Урус-Мартановски районашка Iалаьмате во кхоачашду шоаш тIаийца социалистически декхараш.

Партен райкомаша, райисполкомаша, юрта боахама инспекцеша совхозий боахама балха кIезига теркам беши во хьалхле лелаеши хилар бахьан долаш да из. Хьайбаех а коа тIарча оалхазарех а доккхий пайдаш даха торо хулийтаргйола шортта доакъар укх шера хьайбашта Iалашдаь доллашехьа а, хьайбаех йоахача продуктай боарам лоха латт.

Цу районашка дулх доаккхилга юхаувзаш дарех цхьа бахьан да — хьакхарч ебаяра гIулакха боаггIаш бола мах ца бар.

Паччахьалкхенна хьайбаех йоаха продукташ дIаяла шоаш тIаийца декхараш къаьстта во кхоачашду Шалински района совхозаша (ССКП райкома секретарь нов. Донсков, райисполкома председатель нов. Висаитов, совхозий директораш нн. Глотови Исаеви).

Партен райкоми райисполкоми во хьож совхозий боахамашка, кIоаргга уйла яьц хьайбай боахамий, цудухьа совхозашкара хьайбай боахамаш воча хьал тIа да, хьайбаех бола пайда кIезига хул. Хьакхарч чуоттаяь тоаялийтара гIулакх тесса дитаь латт. Нагахьа санна 1958 шера 299 хьакха тоаялийта яле, укх 1959 шера 128 мара тоаялийтаяц.

Хьакхий фермашкара доакъар доал доацаш дIадохийт, учет во оттаяьй, фермашка болх беча болхлой балхаца материальни безам хургболаш хIама даьдац, царна юкъе оттаяь социалистически яхь яц. Iалаьмате во латт районе коа тIарча оалхазарех пайда эцилга. Нагахьа санна 1958 шера 1 март тIакхоачаш яхкача цхьан котама кIалхара 9 фуъ гулдаьдале, укх 1959 шера из ха тIакхоачаш 3 фуъ мара гулдаьдац. Из хиннад котамаш цхьа тайпа йолча хIаманца кхабарах, хьалхе а кийчо ца ярах, фермашка учет ца лелаярах. Котамашта тесача хIаманца цкъаза хиланза баргбоаца минеральнии дулхеи кхача хиннабац. Коа тIарча хьайбай гIулакх иштта во леладар бахьан долаш районо паччахьалкхенга фуаш дохка ше тIаийца социалистически декхар 16 процент мара кхоачашдаьдац.

Квартал йисте яла кIезига денош дисад. Хьайбаштеи коа тIарча оалхазараштеи деш дола гIулакх, уж кхоабилга чехкка тоа а даь, хьайбаех йоаха продукташ паччахьалкхенга йохка а уж дIаяла а шоаш тIаийца декхараш кхоачашде деза колхозашеи совхозашеи.

ДОККХИЙ КЪАМАЬЛАШ ДАЬЛЧА...

Ишта лоаттабе безац къовсам декхараш кхоачашдара тIехьа

Ачхой - Мартановски районерча наха дика дагадоагIа юрта боахаме хьалхалаттарий слет хинна. Дика къамаьлаш дар цига трибуна тIара даьраш. Слете хиннараша чIоагIа бехктокхаме декхараш тIайийцар: ухх шеррехье а дерригa ялат цкъаи ахаззеи дукхагIа даккха, дулх — кхоза дукхагIа, шура — цкъаи ахаззеи гаргга, 6 эзар хьакха, 90 эзар коа тIара оалхазараш чуоттадаь тоаде лаьрхIадар. 100 гектар долча юртбоахамерча лаьттанна лаьрхIа 120 центнер шура, 46,8 центнер дулх, 99 килограмм тха даккха а лаьрхIадар.

Цул совнагIа районе эггара йоккхагIа йолча Лермонтовски совхоза коллективо республике эггара хьалха яхь йолайир лаккхара хьажкIай хьувкъам баккхара. ХьажкIай лоархIам боккха болга а ховш, хIара гектара тIара 60 центнер фуальяхьа хьажкIаш яха аьнна декхар тIайийцар совхоза коллективо, хIаьта цхьоалагIча отделенен коллективо хIара гектара тIара 100 центнер яккха лаьрхIар.

ХьатIаэттад балха денош. ТIайийца декхараш кхоачашдар духьа тIагIертта, доккхий балхаш хIанз дIадолалург ма дий аьнна хеталу. Дукха а дика а болх бе безаш хилар бакъда.

ФУД СВОДКАШТА ТIЕХЬАШКА

ХIанз эггара кертера дар да шийханнахьа а дика а бIаьстан юхьера ялаташ дIадерри дерригa балхаш чакхдахари. БIаьстан юххьерча деношка аьттув болаш хул социалистически декхараш кхоачашдара тIехьа лоаттабу къовсам, практически кхоачашъюлу дIахо йодача хана лаьттанцара а хьайбашкара а продукци дукхагIа яккхара хьакъехьа ССКП XXI-гIча съездо енна указанеш. Ханнахьа дIадуйя бIарчча гув ялатий боаккхаргба Iа»,—оалаш кица да эрсий. ХIаьта ялатех хул маьхх а, шура а, дулх а.

Бакъда техкачул тIехьагIа района а совхозий а кулгалхой хабараши гIулакхаши вIаштIехьа ца хилар гучадаьлар.

БIаьсти хьатIаккхаьчай, хIаьта нагахьа санна цхьан юкъа шелал этта хиннаецаре, хьогге а дIадоладенна хила дезаш дар бIаьстан юхье ялаташ дIадера балхаш. ХIаьта а, хIанз а ремонт яь яьнназц совхозашкара техника, тоъаш дац дIаде фу, кIезига кхухь аргIе удобренеш. Бакъда, сводкашка хьежача-м башха сагото е езаш хIама а дац. Хьогге а рапорташ деннад совхозаша техниканна ремонт яь яьннай аьнна. Мадарра аьлча дукха тракторaш я хIанз а кхашка балха араяла кийча йоацаш.

Хьожаргда вай Самашкински совхоза 3-гIча отделенега. Укхаза «ДТ-54» яха ши трактор я, хIаьта шаккъе капитальни ремонт эшаш а я. Пхи хьоанагIал боаллаш долча шин нохарах цаI ремонт яь даьннад, хIаьта шоллагIчун хIанз а цхьа фама мара хIама яц. Гурахьа дэнз цу бригадо аьхар еррига а 41 гектар зяьб мара лаьтта дац. БIаьстан ялаташ дIадерна аха дезар 378 гектар лаьтта да. «Беларусь» яха шаккъе а трактор ремонт е езаш я. Уж тайпа тракторaш дукха я районе тIехьашкара хьамча чархаш йоацаш.

Лермонтовски совхоза цхьайола тракторaш хIанз а мастерске я. Цу гIулакха башха сагота бац е совхоза а е района а кулгалхой. Масала, райисполкоме бокъонца хац техника малагIча хьал тIа я. Техника кийчъеннайий аьнна шийга хьаттача, райсельхозинспекцен начальник волча нов. Гайворонске жоп делар:

— Хьанна хов из, кийча я е яц! Тракторaшта ремонт яьй-м йоах, хIаьта а царех цхьаяраш мастерскешка латташ хилар бакъда. Сага кхетаргволаш дац цар лаладэр.

ДагаIохийтача совнагIа хургдац, машинно-тракторни парко соахка во болх бар бахьан долаш зяьб ахара план районо кхоачаш ца яьлга а из бахьан долаш хьувкъам лохлургхилар а. БIаьстан юхье 2800 гектар лаьтта аха деза. Совхоза кулгалхошта из дика хов, хIаьта а сагота бац уж.

Республикан юрта боахама къахьегамхошка ше даьча кхайкарал тIа Лермонтовски совхоза коллективо дош деннадар кхашка тIоадал Iоаяра а соцаяра а чIоагтIа уйла тIаяхийта, аьха уллача зяба шин дийнахь макха баьккха баккха, ялаташ дIаделе хьалхагIа дерригa лаьтта дика тоадаь кийчде; дIаделехьа фу сортах къоастаде, ВИР-63 яхача хьажкIех эггара хьалха хьадаьнна фу кхашка дIаде, аьнна.

Бокъонца аьлча е Лермонтовски а е Самашкински а совхозашка уж дерригa агротехнически гIулакхаш кхоачашдара кийчо яьяц. Лаьттанца сихха тIоадал соцаярна эшаш бола ши бIаь гаргга макха тоъаш бац. Ца тоъача макхашта меттел дахчан оарцаш тохкаде мегаргдар, цхьабакъда уж кийчдарна деш хIама дац хабараш дувцилга мара.

Ховш да, фу дика хилча, ялаташ дика хьувкъаргдолга. Из эггара аттагIа дола гIулакх а дицденнача тара ба совхозий кулгалхой. Фу кийчдара декхар лерттIа кхоачашдаьдац цига. Лермонтовски совхоза шоллагIча отделене мара Iалащдаьдац ВИР-63 яха гибридни фу, из а во тIадоалаш да. ДIаоттадаь воча лоаттаду фу.

— Нагахьа санна гибридни фу хила деззача тайпара дика ца хуле вешта фу дIаде дезаргда, — йоах районни сельхозинспекцен начальника нов. Гайворонске.

Ялатий хьувкъам лохбергбола гIулакх ма дий из!

Совхозашка тоъаш бац фуна бола кен а пидуаргаш а, хIаьта уж культураш тахан- кхоана дIае езаш а я. Слепцовски Ермоловски пунктагашкара фу хьожадаьд района, цхьабакъда из хьаэцарна лецарло ю совхозаша.

Ялаташ хьувкъадара йоаккхо ца елга хьахьокх, совхозаша удобренех пайда ца эцаш хилар а. Iалаьмате дукха кхо да дуккхача фермашка, дIа-хьа а кхувсаш, хоттала а ухийташ, доадеш латт из, хIаьта кхашка дIаккхухьар Iалаьмате кIезига да. ХьажкIай кхашка 15—17 эзар тонн кхо дилла дезаш дар, хIаьта дIа а дихьа дIатессар дац 3.060 тонн мара.

Белгалде дезаш да, хIанз бIаьстан юхьера балхаш сихденна хьувзача хана специалисташа шоай болх дика дIахьош ца хилар. Дукха гIулакхаш да хIанз отделенейи бригадайи кулгалхой агрономашца, зоотехникашца къестаде дезаш. Балха планаш хила езаш яр, цхьабакъда хIанз а уж оттае а йолаяьяц. Специалисташ балха юстара лел, кхашка гуш бац уж. Совхозий керттерча специалисташа цхьа бутт совгIа ха яьккхар промфинпланаш оттаеш Грозне багIаш. Юрта боахама министерствос истолашта хьалхашка ховшабаьбар уж каьхаташ къестаде, хIаьта балха цунах дикка зе а даьлар.

Ачхой-Мартанерча цхьабарашта хет, укх шера бIаьсти тIехьа а ма яхайий, хIаьта, ялаташ шаргIатта дIаде а кхуврг ма дий, аьнна. Цу тайппара шоай кхоачамбоацараш къайладахьа а къарбала а гIерт цхьабола кулгалхой.

БIаьстано хьагучадаьхар дерригa лазараш, хIаьта хIанз де дезар къарвала а ца гIерташ, ши пхьарс хьал а хьеcха, цадеш дисар кхоачащдар, болх цIенхаштта вIаштIехьбаккхар, семилеткан хьалхара бIаьсти дика чакхъяккхар лакхара хьувкъам баккхара духьа тешшаме лард йоллар да.

ХЬАЙБАЙ БОАХАМА ДУКХАГIА ТЕРКАМ ТIАБАХИЙТА

БIаьсти — кхашта меттел хьайбай боахама а бехктокхаме ха я. Фермашка дахкаш доахан а хьакхарч а я, инкубаторaшкара хьаухаш итташ эзараш йола кIоригаш а я. ХIаьта хIанз гIулакх дика вIаштIехьдаккхарга хьежжа хургда къона хьайбаш лорадела а. Хьалхарчеи шоллагIчеи кварталашка продукци дукхагIа хьайоал, хIаьта тIайийца социалистически декхараш кхоачашдарна лоархIамегIа йола ха а я из. Цудухьа бокъонца болча кулгалхоша цу хана теркам дукхагIа тIабохийт хьайбай боахама.

Бакъда ишта ба ала йиш яц Лермонтовски Самашкински совхозашкара дукхагIа бола кулгалхой. Тхо хиннача дукхагIа йолча фермашка тхона бIаргадайнар тоъал во сурт дар. Шаьра гуш дар доаханна дог ца лазаш, во доал деш хилар.

ШаIамий - юртара Самашкински совхоза йиъалагIа йола шурий-товарни ферма ювцаргья вай. Цига дIатIа а кхачалехьа гучадоал ферме хьайбаш дукхадезаш ца хилар, хабарах мара, балхаца шура дукхагIа яккха ца гIертилга. Доахан чудоаххача отара наIараши кораши дохадаь да, тхов ладар чуухаш ба. Отар чу тIаьдеи бIехеи я, чугIолла хьекхаш мух ба. Тамаш яц, дуккха Iаьсий цамогаш хилар, доакъар доллашехьа а доахана шура кIезига луш хилар. Шин бетта чухь хIара фуражни Iаттагара йоаккха шура яккха езачул 40 литр кIезигъеннай. Сафронова яха цхьа доярка мара яц ше тIайийцача декхарашта нийсса шура йоаккхаш.

Ветеринарни пункт а специалисташ а ба ферме, хIаьта а хьайбашта гIулакх во ду, лазарашта духьала къовсам дика лоаттабац. Совхоза директор вола нов. Чернозубос иттазза тIехвеаьнна хила мег ферманна юхе гIолла (массехк метр мара гаьна яц из кир—наькъа), хIаьта а цкъа мара цига дIачуваха хиннавац из. 1-гIча феврале отара тхоз тIа а кхийтта 22 етт бийнача хана дар из.

— ХIанз Iалаьмате воча хьал тIа я ферма, — яхаш мукIарло ду бригадир волча нов. Берсановс. — Кхы цхьаькха отар а чукхетар кхерам болаш да. ХIаьта деш цхьаккха хIама а дац.

Кхы дикагIа дац гIулакх Лермонтов-юртарча цу совхоза кхоалагIча отделенен шурий-товарни ферме а.

Цецвоаккх совхозеи отделенойи кулгалхоша наьха йоакхо ца яро а. Дояркаша деннеи бийсаннеи дукхагIа йола ха йоаккхаш йолча конторка чу бIеха я, пенаш кIурзаша диза да. Рамаш кизгаш тоханза я. Юхьмарех хьекха гаташ дац дояркай, халаташ ца дутта дукха ха я. Цхьа шуи ах шуи хьалхагIа дэнз еха латт дояркаша ийца радиоприемник, из тоаелга цхьаккха дича а вIаштIехьдалац. Хан-ханнахьа маьккхилац яхаш, леткъ животноводаш. Цу тайпара нахага дог доацаш во хьожаш йола моттигаш цхьаннахьа хинна Iац. ДукхагIа йолча хана хувцалуш дояркаш яц, цудухьа выходной ди доацаш балхаш ду животноводаша.

Из бахьан долаш дикагIа йолча дояркай болх лоха латт.

Лермонтовски совхоза птицетоварни ферма хIанз дукха ха йоацаш а тIехьа районе хинна а ца Iеш, республике а дикагIчарех яр. Цига къахьегаш ба республике дикагIа бола птичницаш Геращенко Елизавета, Цигаева Любовь. ХIара яхкача котамтара 120 фуъ даккха, 97 процент кIоригаш ца йойташ хьалкхее аьнна декхар тIайийцадар ферман коллективо. Январьи февральи бетташка хIара яхкача котамо дий-дий фуъ даьд!..

— Эхь хет тхона ишта во болх бе, — йоах старши птичницас Геращенкос, — фу дерга оаха, нагахьа санна кулгалхоша ер ферма вIалла теркалъеш ца хилча!

Из дерригa а дIадаьнначул тIехьагIа, оалхазараш чудола бунаш тиша я. Ала дезаш да, цу тайпара тиша гIишлош совхозашка Iалаьмате дукха хилар, хIаьта юрта боахама министерствос укх шера хьалъе лаьрхIача кердача гIишлоша цхьаккха дича а кхоачамбергбац.

Ферме продукцен учет а цу тайппара во хилар ца дувцаш дита йиш яц. Бакъда шура мелла йоаккх хьежаш тохкамаш-м ду, хIаьта а кхы хIама ца деш ше хиннача бесса дус. Лермонтовски совхоза 5-гIча ферме цхьан деннеи буси йоаккха шура 66 литр кIезиг хIана еннай, аьнна, шийга хьаттача, корта болаш жоп дала ханзар сельхозинспекцен кертера зоотехник волча нов. Петросяна. Ховш да, продукцен цхьадола дакъа кхычахьа гIолла дIаухаш хилар.

Цу доллача хIамаша хьахойт совхозо продукци кIезига луш хилар. Цул совнагIа заготовкаш яра гIулакх а во вIашагIделлад. ССКП райкоми, райисполкоми, совхозий кулгалхойи цIаккха а цу гIулакхага дIахьожаш бац. Дулха заготовка яра декхар шин беттаи итт дийнахьеи 38 процент мара кхоачашдаьдац районо, шурийна заготовка яра декхар—72 процент, фуаш — 19 процент. ХIаьта март бетта итт дийнахьа, бокъонца оарцагIбаьннчул тIехьагIа, дикка тоаделар из гIулакх. Долче, торонаш йолаш я-кх хIаьта, болх вIаштIехьбаккха а чухекхилга дита а мара ца дезаш. Из да из цхьаболча кулгалхой вIаштIехьа ца доалар.

Райисполкома коридора чу пена бIоаххала хьалтеха доахк хIара совхозой юрта Советей гIолла къаьсткъаьста хьайбай продукташ дIателара хьоккхамаш. Нагахьа санна райисполкома председатель вола нов. Моллаев цу хьоккхамашка кIеззига дикагIа хьежа хиннаваларе, бIаргаго мегар цунна «Бахархошкара ийца шура» яхача графах къоаламо така хьекхалга.

Фу хиннадола-хьогI? Шура мича дIатела еза хайнадац наха. Цул совнагIа, бахача нахагара шура хьайелга совхозашка вIашагIцоллилга райисполкома председателаи совхозий директорaштеи тIадожадеш 4 декабре республикан министрий Совето яь решени а яр. Еша а ца ешаш палкана юкъе дIайиллай директива... Дукха бIаьш центнераш шура ийца хургьяр цу юкъа бахача нахагара!

Бакъдараша хьахойт Ачхой-Мартановски районерча партийни советски организацеша, боахамий хьалхле лелаераша семилеткан кердача шера юрта боахама къахьегамхоша тIайийца бехктоккхамера социалистически декхараш кхоачашдара тIехьара къовсам лерттIа вIашагIбелла ца хилар. Социалистически декхараш Н. С. Хрущевс яьххача тайпара, цар хьакъехьа газет тохар е уж цхьаннега хоастадайтар духьа тIа ца ийцелга дицденна хулчоатара ба уж. Декхараш яхар чIоагIа дош да, хIаьта уж кхоачащде а деза.

ЗАСЕДАНЕШ КIЕЗИГАГIА А ЕШ, ГIУЛАКХАШ ДУКХАГIА ДЕ ДЕЗА

Шийна хьалхашка латта декхараш толламе кхоачащдарна еррига торонаш я Ачхой-Мартановски района. Уж торонаш пайда хьа ца эцаш йисара керттера бахьан да, керда доккхий декхараш районе къаьнача Iаьдалах кхоачащде гIертилга. Районерча цхьаболча кулгалхошта хет, соцамаш а дича каьхаташ а яздича кхоачам ма бий — гIулакх ше лелаpг ма дий, аьнна. ЦаI доацаш дац заседанештеи совещанештеи села чIоагIа цига тIехьабалар. Цхьайолча хана цхьан дийнахьа массехк совещани хул. Райкомаи райисполкомаи юххерча майдан тIа даим латташ хул гулбенна нах, машинаш, подводаш. Уж ба еррригача районера е райкома заседане, райисполкома заседане, е животноводий совещане, иштта кхыча заседанешка е совещанешка баьхка вIашагIкхийтта моттигера кулгалхой. Сихха бе безача шоай балха тIара а баьле хьувз дукха нах.

Бакъдар аьлча заседанеш-м эшаш я, дешаш къестаде дезаш а хул, нагахьа санна цар пайда лойя. Каcтакаста пайдана йоаца заседанеши совещанеши а еш, эггара боккхагIа лоархIам болаш дола районера боахамеи культурни керттера дешаш дусаш хиларах телха да гIулакх.

Райисполкома протоколашка хьежар тхо. Фу да даьр? Укх шера иттазза заседани яьй райисполкомо, итташ дешаш къоастадаьд, хIаьта а района боахам дегIабарах дола цхьаккха а кертера дош дац царна юкъе. Райисполкомо цIаккха а дийцадац техникей фуи кийчдара а иштта кхыдола а дешаш.

Кхы цхьаькха а да. Цкъаза даьсса хабар мара хIама хилац заседанех. Доллаш хIама хозш доллашехьа а директиваш кхоачашъе мара ца езаш хьалхашка латта декхараш цхьанне шоллагIчунна хьалха а доахаш, вIашиий къувсаш хул кулгалхой. Масала, иштта хилар 11-гIча марта хиннача ССКП райкома бюрон заседане. Цига оттадаь цешаш дар: ССКП XXI-гIча съезда материалаш Самашкински совхозе дIайовзийтара а Лермонтовски совхоз бIаьстанга кийчъялара а хьакъехьа. Уж дешаш дийцар Iуйрийна 9 сахьат даьлча дэнз делкъел тIехьагIа 4 сахьат даллалца. Дукха ха яьккхар бюрон членаша тракторaш тоае еза, фу цIенде деза, кхашка кхо дилла деза яхаш совхоза директор волча нов. Тарамовна хьалхадоахаш.

Iалаьмате дукха еза ха йоаю района кулгалхоша пайдана доаца хабараш дувцаш! Из да ССКП райкома секретараш болча нн. Крутовнеи, Магомадовнеи, Тереннинаи, райисполкома председатель волча нов. Моллаевнеи, лохерча моттигашка политически организаторски болх белга, семилеткан заданеш кхоачашъяра тIехьа лоаттабеча къовсама первични парторганизацейи берригача коммунистийи хьинар айделга шоай керттера декхар хилар диценнилга. Халкъа боахама планаш кхоачашъяра гIулакх шоаш балха болчча производстве, бригадашка, фермашка наха чакхдоаккхаш да. Шоай берригa низ цигга тIахьожабе беза райкомашеи партийни организацешеи. ХIаьта райкомо лархIац нахаца беш бола болх, тесса дитад из гIулакх.

Къаьстта эсала лел наха юкъера политически болх животноводашта юкъе. Агитатораш хилац фермашка. Бетташ доах партийни боахамеи кулгалхоша цига гуча ца боалаш.

Лермонтовски совхоза шоллагIа йола шурий-товарни ферма центральни усадьбана гаьна йоаццаш улл. Совхоза директора нов. Тарамова кабинета корах арахьежача бIаргагу из. Цхьабакъда кхаь бетта животноводаш болча хиннавац е совхоза директор нов. Тарамов а партбюрон секретарь нов. Сечковский а. Дукха да цига кхоачамбоацараш а къоастаде деза дешаш а! Дояркашта юкъера яхь во вIашагIъеллай, декхараш кхоачащдара лоаттабу къовсам боаржабаьбац.

Ала дезаш да, социалистически яхь вIашагIйоллара гIулакх дукхача моттигашка форманна леладаь хилар, лаьрхIа де дезаш дола гIулакх тесса дита хилар.

Дика дояркаш я районе, цхьабакъда цар балха опыт йоаржаеш яц.

Iалаьмате во ю гойтара агитаци. Плакаташи лозунгаши хувцаш дац, дукхагIча даькъе агитацен духьа а доацаш, пенаш «ходар» духьа доахкадеш а да. Отделенешкеи фермашкеи тIахьехамаш доахк хьалтеха: «Медицински журналашта язле», «Екъаш йоаца фондаш — колхозий юкъара боахам чIоагIбара лард я». Укхаза гуш яц совхоза продукци арахецарга дIабода мах лохбарна, къахьегама овсарле лакхъярна тIахьехаш йола цхьаккха а плакат.

Кхоачамбоацараш хилара бахьан да, ССКП райкомо кадраштцара болх келбар, боагI-боагIача коммунисташ балхаш тIа дIа ца оттабар, производстве уж хьалха хилийта гIерташ ца хилар. Дукха коммунисташ ба кладовойшка, магазинашка, иштта кхычахьа дIатар а бенна боахкаш. Фермашка, цхьацца-шишша коммунист мара вац, уж а бац ерригашка, Самашкински совхозе парте член а кандидат а волаш 52 саг ва, хIаьта царех болх бераш вац 12 саг мара. Цу совхоза кхоалагIча отделене цхьаккха а вац коммунист. Пхийтта гаргга коммунист лел дукха хана дэнз цхьаннахьа балха воацаш, хьакималла баха гIерташ. ХIаьта райком сатийна ятIаш я.

КIезига сатедеш бар районерча совхозаша соахка даьча балхех хьабаьнна пайда. ТIехьагIа ши боахам а хинна ехъаеннача Лермонтовски совхозо миллионаш сом зе дир; фондал дуккха а совнагIа тийннад алапи. Цу гIулакхо халча хьала тIа оттайир совхозаш. Бакъдараша хьахьокх, совхозий кулгалхоша, ССКП райкомо, райисполкомо соахка шоаш даь гIалаташ теркалдаь ца хилар, юха а тIехьаюсар йолча хьала тIа совхозаш кхоачаяь хилар. Из хилийта йиш йолаш дац.

Ши кIира гаргга ха яьккхай ССКП обкома пропагандистски группо районе болх беш. Доккхий кхоачамбоацараш даьхар гуча. Довзаш да уж района кулгалхошта. Фермашка, бригадашка, нах бахача моттигашка дуккха лекцеши докладаши йийшар пропгруппо, партийни организацешта, культпросветучреждэнешта новкъостал дир политически организаторски болх тоабе. Кхоачащде дезаш хьаэтта дешаш активаца дийцад.

Укх тIеххьарча деношка кIезигадукха тоабеннаб районе наха юкъера политически болх. ХIанз партен райкомо гIулакх бе долларга хьежжа, хоадамболлаш а сиха а кхоачамбоацараш цо дIадахарга хьежжа хургда долла хIама. Укх деношка района къахьегамхой бIаьстан юхьера ялаташ сиха а дика а дIадийна дахарна, 1959 шера тIайийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачащдарна оарцагIбаха беза.

А. ЗИЛЬБУХАРОВ,
И. БЕРЛИЗЕВ,
А. САРАКАЕВ,
В. БАЛЯСНИКОВ.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ПОЛИТИЧЕСКИ ДЕШАР IОМАДУ

ДIадахача дешара шерашка хинначул дуккха а дикагIа лел хIанз партийни дешар Iомаделга Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе. Из тоадалара гIодир партийни дешар шийханнахьа а нийса а вIашагIдолларо, дикагIа йола пропагандистий кадраш харжаро а кийчъяро а.

Керда дешара шу белгалдоалаш да марксистско-ленински теорен дешаш кIоаргагIа Iомадеш хиларца. Партен истори Iомаде дукхагIа безам тIабахаб коммунистийи парте боацача новкъостийи. ССКП истори Iомадеш йола 7 кружок вIашагIъеллай заводе. Цига деша вагIа 76 саг, 41 коммунист а волаш.

ХьалхагIа санна конкретни экономикеи исторически материализми Iомаю коммунисташеи парте боацарашеи. Укх шера партийни дешар Iомадеча вIашагIъехкай «Дунен халкъашта юкъера коммунистически болхлой болам» Iомабеш йола семинарски группа а «Халкъа боахама социалистически система» Iомаеш йола семинарски группа а. ДукхагIбараш завода технологаш а болаш 14 саг деша вагIа марксизма - ленинизма сайранарча университете, 4 саг вагIа ССКП райкома чуйоагIача экономически школе, балхаш тIа боллашехьа лакхехьарча дешара заведенешка дешаш ва 14 саг, техникуме — 18 саг, болхлошта кадирхошта йолча сайранарча школе — 9 саг.

ДIадахача шерашка хинна гIалаташ дIа а даьха, укх дешара шера дикагIа йола пропагандистий кадраш хержай завода партийни бюрос. Пропагандисталла болх беш болча нахах дукхагIбараш инженерно-технически болхлой ба. Керда дешара шу дIадолалуча хана дика теоретически методически кийчо яь а ССКП обкомерчеи райкомерчеи семинарски занятешка дика Iомабенна а бар уж берригаш.

ДукхагIа бола пропагандисташ дика кийчлу занятешка, марксизман-ленинизман классикий балхашкара, партени правительствони решенешкара хьохам ийбу, завода, района, республиканна хьалхашка латтача декхарашца уж дика ювза а йолийташ. Уж тайпа пропагандисташ ба нн. Дудникова, Семенова, Бондаренко, Рудаев, Ольховой, Никишев, кхыбараш.

Кружокашкеи семинарски группашкеи еш йолча занятей идейни чулоацам бувцача хана белгалдинза даргдац, хIара теоретически беседа идейно-теоретически боарам лакхагIа болаш хилийтарна пропагандисташа шоай берригa низ тIабохийташ хилар. Из гIулакх кхоачащдарна деша вагIача хIара сага планаш тел пропагандисташа, малагIа литература деша деза а хойташ.

«Детская болезнь левизны в коммунизме» аьнна болча В. И. Ленина язбаьча балхах лаьца еча семинара кийчлуча хана 6-гIча цеха старши инженер йолча пропагандиста н. Мальцевай групперча деша багIараша Iобийшар из болх. ХIаьта цар вIаши беседаш еча хана гуш дар пропагандисташ а берригa деша мел багIараш а идейно дегIабаьхка хилар. Занятешка шоаш деш дола къамаьлаш низкъала доацаш паргIатта, шоаш дувцаш дола дешаш кIоаргга кхетадеш хилар хьа а хьокхаш ду дешашбараша. Цу гIулакха новкъостал ду пропагандиста нов. Мальцевас хан-ханнахьа, хIара семинар хилале хьалхагIа консультацеш еш хиларо а.

Текущи политикан кружока кулгалдеш я инженер йола нов. Дудникова. Из пропагандист бокъонца кийчлу хIара занятешка, моллагIа а шоаш Iомаеш йола материал кIоаргагIа Iомае дешаш болчарна новкъостал деш йола таблицаши диаграммаши йовзийт цо. Ше хьехаш йола теоретически материал практически балхаца а завода декхарашца а ювзаш хьех н. Дудниковас. ХIанз ССКП XXI-гIча съезда материалаш Iомаеш я нов. Дудниковас кулгалдеш йола кружок. Цу кружоке дешаш мел бараш эшаш долча литератураца Iалашбаь ба, царга берриганешка а хIана яц аьнна конспекташ я. Дешашбараша шоаш деча къамаьлашта юкъе кхувл вай мехка а республикан а вахарах долча бакъдарий масалаш.

Сакъердаме а, дика а, кхеталуш а занятеш ю конкретни экономика Iомаеш йолча семинарски группашта кулгалдеш болча пропагандисташа нн. Бондаренкоси, Рудаевои. Цу группашка 4 беседа яьй, царех цаI ССКП XXI-гIча съезда материалаш ювцаш а яьй. Къамаьлаш деча дакъа лоац массане а. Дешаш болча цхьабараша, масала, Павленкоси Ореховаси массехк дош дувцача дакъа лоац. Дешашбараша шоаш оттаяь схемаши диаграммаши Iомаю занятешка. ТIеххьара заняти «Мехкдаьтта чакхдоахача промышленносте къахьегама овсарле лакхъяра кхоачамаш» яхача темах лаьца яьй. Дешашбараша шоаш оттаяьча таблицехи диаграммехи коммунисташтеи парте боацараштеи хайра дIадахача пхе шера заводе къахьегама овсарле мелла лакхъеннай а семилетках мелла лакхлургья а.

Цхьабакъда хIаьта а, завода партийни дешара балха юкъе кхоачамбоацараш а да. «Халкъа боахама социалистически система» Iомаеш йолча нов. Медведский пропагандист волча группера дешашбараш кIезига ух лекторе а теоретически беседашка а. Из тайпа гIулакх да нов. Одинцевс кулгалдеча конкретни экономика Iомаеш йолча группе а. Белгалде дезаш да, цу группе пропагандист волча нов. Одинцевс шийгIулакх цIенхаштта дIахьош ца хилар. Пропагандисто ше а тIехьайоах занятеш цкъаза.

Укх шера духхьашха вIашагIъеллай заводе дунен халкъашта юкъера коммунистически болхлойи болам Iомабеш йола семинарски группа. Цу группера дукхагIа бола нах теоретически дика кийчбенна ба. ХIаьта а цу групперча новкъосташа бокъонца лаьрхIе Iомадац цхьадола дешаш. Масала, дукха ха йоацаш семинарски заняте дувцаш дар «Капиталистически мехкашкарча коммунистически партеша машар, демократи, социализм бахьан лоаттабу къовсам» яха дош. Ледара чакхъьялар из семинар, къамаьлаш даьраша кIезига дувзадолийтар из дош ССКП XXI-гIча съезда решенешца. Еррига а 35 минут мара яккханзар теоретически беседа еш.

Завода партийни бюро а цехий партбюрош а дика хьеж коммунистий дешарга. Дешара тIера бувлача, шоай идейно-политически боарам лакхъе ца ловш болча коммунисташта дIахойт шоай гIалаташ, уж кхы дича мегаргдоацилга. 1-гIча цеха парторганизацера коммунист нов. Попков дукха хана дэнз занятешка ухаш вацар. Цеха организацен партбюрос шийзаседане Попковга, из деша ца ахара бахьанаш хьа а дувцийта, тахазар дир цунна. Нов. Попков, ший даьнна гIалат дIа а ийца, хIанз хан-ханнахьа деша ух.

Партен истори Iомадеш йолча 7-гIча цеха кружокера дешархой кIезига ухар деша. Из дош цеха партийни собране оттадир. ХIанз дуккха а дукхагIа деша ух нах, хIаьта нов. Никишевс кулгалдеш йола кружок хIанз дикагIчарца я деша ахара а дешарах кхетара а.

Шийна цIенхаштта политически дешар Iомадеш вацар 11-гIча цехера коммунист Флейшман. Партийни бюрос бакъахьарча новкъа ваьккхар нов. Флейшман, хIаьта хIанз пропагандиста цунах ала хIама а дац.

Цхьайола цехий партбюрош а яц хIанз а коммунистий дешара дика тIахьожам беш. Эггара хьалха из доагIа 4-гIчеи, 5-гIчеи, 6-гIчеи цехий первични парторганизацешта. Завода партбюрон член волча нов. Заикина кулгалдеш йолча кружоке дешаш болча наха лерттIа дувцацар шоаш Iомадеш дола дешаш, цига массехказа йохаяьй занятеш. Хан-ханнахьа занятешка ахац 4-гIча цехера коммунисташ нн. Андрюшкевичи Димови, 6-гIча цехера нн. Кучерови, Шельнякови, Вартанови.

ХIанз заводера партийни дешара кружокаш ССКП XXI-гIча съезда решенеш Iомаеш я. Кружокашка 8—10 заняти хургья, хIаьта семинарски группашка 5—6 заняти хургья.

Н. ГЛУХОВ.

ТВОРЧЕСКИ ДОТТАГIАЛ

Юкъерча политехнически дешара школа эргаяккхарца дувзаденна дола декхараш толамца кхоачашдарна лоаттабеча къовсамо промышленни а юртбоахама а производствоца школан дика вIаштIехьа баьккха бувзам хиларал совгIа, городерчеи юртарчеи школашта юкъе эггара айхагIа дола бувзамаш хилар дIадех.

Городерчеи юртарчеи школашта юкъерча творчески доттагIлено торс хулийт ССКП ЦК-еи СССР-а Министрий Советеи тезисаш тIа «Советски школан декхар да дерригача халкъа культуран боарам лакхбеча чIоагтIа новкъостал де» аьнна оттадаьр кхоачащде.

ССКП XXI-ча съезда соцамаш кхоачаш а деш, дукххача школаша, царца вай республикераяраш а йолаш, городерчеи юртарчеи школашта юкъе доттагIлени дикача гIулакххийи бувзамаш оттаде а уж чIоагIде а йиш хулийтаргйола дикагIа йола организационни формаш тIагIертта лийха а лийхай, хIанз лехаш а я.

Цу гIулакха тIехьа цхьадола дика хIамаш карагIдаьннад вайна.

Городерчеи юртарчеи школашта юкъе хулаш-хулаш дуккхача шерашка хьахинна вIаши латта гIулакхаш хIанз городерча школаша юртарча школашта ду шефал а хинна дIаэттад.

Города Грозненн хIара йоккха юкъара а ворхI шерара а школ юртарча къаьсттача цхьан школанна шефски новкъостал де декхар тIа а ийца, дешара а материальни а кIийле кийчъеча дарал совгIа, школанна хьалхашка увтта дуккха тайп-тайпара дола декхараш кхоачащдеча а новкъостал деш я.

Масала, города Грозненн № 3 йолча юкъерча дешара школас ше шефал деча Шалински районерча Подлесненски школанна 5 парта, истол, чертежни инструментий массехк комплект, физикан дуккха прибораш, къамаьл Iомадеча эша сурт, истола тIа ловзаю хIамаш, футбольни бургац, школьни библиотекана эша тайп-тайпара художественни литературан 1000 книжка делар. Шоай шефал деча школан хьалхле лелаграшта а хьехархошта а балха тIехь практически новкъостал де баха хилар шефаш шера шозза.

Города Грозненн № 18 йолча юкъерча школас ше шефал деча Курчалоевски школанна 650 сом мах бола тайп-тайпара физически прибораши 200 сом совгIа мах бола берий художественни литературеи делар.

Гор. Грозненн № 4 йолча ворхI шерарча школас ше шефал деча Назрановски школанна 100 книжках латта библиотека, шахматаш, шашкаш, тайп-тайпара басар дола къоаламаш басараш делар. Ше шефал деча школе викалаш бахийтар цо. Кхо ди даьккхар цар цига школан болх бовзаш а цунга шоай балха опыт йовзийташ а.

№ 46 йолча юкъерча школас ше шефал деча Первомайски юкъерча школанна химех дола лабораторни балхаш вIаштIехьа доахаш а уж дIахьош а новкъостал дир, 400 книжках латта художественни литературан библиотека а елар.

Гор. Грозненн № 35 йолча юкъерча школас Ножай-Юртовски юкъерча школанна дешара тайп-тайпара долча гойтача пособеш 12 посылка, художественни литература, 2 столярни верстак яхьийтай.

Шефал деш бу болх дIабихьар хьехархойи дешархойи коллективашта юкъе айхха дола доттагIал а оттадеш. Колхозненски цунна шефал деча № 46 йолча школаша цхьана художественни самодеятельноста концерт а оттадир, футболахи валейболахи соревнованеш а йир. Курчалоевски школас шийна шефал деча № 18 йолча школан хьехархоштеи дешархоштеи декабрь бетта доттагIлен вечер оттайир, хIаьта № 18 йолча школас шийга йоагIача аргIанна керда шу тIакхоачаш шоаш оттаяьча чен тIа хьийхар вожаш. Художественни самодеятельноста болх хьа а хьокхаш, чакхъялар вечер а че а.

Назрановски школас шоайцига баьхка хинна шийна шефал деча №4 йолча школера шефаш - дешархой городе Орджоникидзе экскурсе бигар.

ДукхагIа йолча шефал дечеи подшефникий школаша вIаши письмош язду, моаршалаш кхухьийт.

Цхьабакъда шефал дара гIулакх хIанз а мадоаггIара дIадоладаьдац. ХIаьта цхьайолча шефал деча школаша тесса леладу шефала гIулакх. Масала, № 1 йолча школас-интерната, № 31-и № 52-и йолча юкъерча школаша, кхычар а шоаш шефал деча школашта хIанзалца даь хIама дац. шефал де тIаэцарал совгIа.

Гор. Грозненра берий учрежденеш (пионерий Дворец, берий технически станци, къонача натуралистий станци, берий цIенош а бешамаш а) хIанзалца шефал деча балха юкъе яхаяц.

Шефал деча балха ишттал мара лоархIам беш ца хилар ла йиш йолаш дац. Шефал деш бу болх мамогга шербе а дегIабоалабе а беза, махулла дукхагIа школаш, педагогически дешархойи коллективаш юкъе а озаш. Шефал деш бу болх школай берригa болх а цар вахара еррига оагIонаш а чулоацаш хила беза. Из бе беза дешара а практически а болх вIаши бувзийташ, урокаш тIа а педагогически советашка а вIаши ухаш, комсомольцаш-кагирхой вIашагIбетталуш, литературни конференцеш еш, художественни самодеятельноста вечераш увттаеш. спортивни соревнованеш еш, библиотекашкара книжкаш вIаши хувцаш, пенгазетий болх вIаши бовзийташ, цхьана вIашагIа а кхийтта походаш еш, и. кх. д. а деш.

Шефал деш лоаттадеча школай творчески доттагIлено школаштеи берий учрежденештеи Iалаьмате доккха новкъостал дергда вай кагирхой политически дешареи царна коммунистически кхетам балареи хьакъехьа хьалхашка латта доккха а бехктокхаме а дола декхараш кхоачашдеча.

Г. ЦЫГАНКОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР-а просвещенен Министр.

НАЬСАРЕН РАЙОНА ЭКОНОМИКА ВОРХI ШЕРА ЧУХЬ

Сийлен декхараш

Тха совхоза боккха боахам ба. Тха боахама керттера доакъош да тайп-тайпара культураш дIаювлгеи хьайбаш кхоабилгеи. Совхоза деррига лаьтта 31.349 гектар да, цох аьха дIадуваш да 16.389 гектар.

«Назрановски» совхоза чуйоагIаш пхи эзарнел дукхагIа болх бе хьакъ дола саг а вахаш йола 7 отделени я. Цу отделенешка вIашагIъелла я 12 полеводчески, 5 тракторни бригада, 5 доахан кхоабеи, 2 жа кхоабеи, хьакхарч кхоабеи, 3 коа тIара оалхазараш кхоабеи фермаш.

Совхоз 1957-ча шера мара вIашагIйолланза а район юхаметта оттаеш а хилар бахьан долаш 1958-ча шера совхозо чуэна гуйра эсала яр. ХIара гектара тIара яьнна культураш укх боарамехьа хилар: кIа, мукх, кен юкъерча лоархIамах — 10,9 центнер, коартолаш — 11,4 центнер, хьажкIаш — 12,6 центнер, гидуаргаш — 3,1 центнер, баьца даараш—22,4 центнер, иштта кхыяраш а. Кхы дикагIа да ала йиш йолаш дацар хьайбай боахамера гIулакхаш а. ХIара бIаь-бIаь гектара тIара лоархIаш 1958-ча шера совхозо яьккха шура 18,6 центнери, дулх 8,1 центнери мара дацар.

1959-ча шера хьалхарча шин бетта карагIдаьнначунга хьежача дика бIаргагу, ворхI шера лаьрхIа йола Iалаьмате йоккха план кхоачашъе совхоза болхлой хьинарийца оарцагIа баьнна хилар. Укх шера хьалхарча шин бетта шура йоаккхилга 2,5-зза, дулх доаккхилгеи из пачхаьалкхенна дIалулгеи 3-зза совдаьннад соахка цу юкъа хинначул. Соахка бIарччача шера деннад совхозо пачхаьалкхенна укх шера хьалхарча шин бетта. Доахан а оалхазараш а тIаккхийтта моттиг йоацашехь а дуденнад из.

Совхоза шортта да хIанз йол-тIад а, силос а, концентраташ а. Торонаш я фермаша луш йола продукци совъяккха. ХIара сага сих кхоачаш дулх, шура, даьтта даккхарна США-на укх тарггарча шерашка тIехьакхе яха, декхар кхоачашдарна шоашкара доагIа дакъа лаца оарцагIбаьнна а, хьайбай продукци йоаккхилга лакхдеш а ба совхоза къахьегамхой.

1959-ча шера хIара Iаттагара 1800 килограмм шура яккха лерхI оаха, лаьттан бIаь-бIаь гектара тIара лаьрхIа 27 центнер хул цох. Лаьттан хIара бIаь-бIаь гектара тIара лоархIаш йоаккха шура 1965-ча шера 224 центнерга дIакхоачае лерхI оаха.

Хьайбай продукци дIахо а дукхагIа хулийтилга доахана луш йола шура совъяккхарцеи фермашкара доахан дебадарцеи лерхI совхозо. Тха хьисапах 1958-ча шера хIара Iатто луш йола шура юккъера лаьрхIача 818 килограмм мара ца хиннача 1965-ча шера 2800 килограмма хила еза, хIара бIаь-бIаь гектара лаьттана лоархIаш 1958-ча шера 2,1 бежан. 1965-ча шера 13 бежан хилийта лерхI. Цунца оаха Iалашду тхоашкарча лаьттан хIара 100 гектара тIара лоархIаш 244 центнер шура йоаккхилга. Шоай болх дукха а безаш, из дика бе а ховш нах ба хIанз тха фермашка доахан детташ.

ВорхI шера план ханал хьалха кхоачашъяра даькъе тIалатта сийлахь - доккхача декхараша дегаш ура а оттадаь, шоай социалистически тIалоацамаш денгара-денга тIехкхоачашдеш ба тха доярхаш. ХIанз хIара бетташ болча Iаттагара йоаккха шура 250 килограммага дIакхаьчай.

Кхы а йоккхагIа я дулх даккхара даькъера тха планаш. 1958-ча шера доаккхаш хинначул 3,5-зза сов а даьккха, тхоай лаьттах хIара бIаь-бIаь гектара тIара лаьрхIа 42 центнер дулха даккха чIоагIдаьд оаха семилетка чакхйоалача хана.

ХIанзалца хьакхарч кхаьбаяц тха совхозо. ХIанз оаха хьакхий ферма вIашагIъеллай. 1959 шу чакхдоалача хана 500 хьакхеи 1965-ча шера 5000 хьакхеи хургья тха. Совхозо луча дерригача дулхах 48 процент хьакхий дулх хургда.

Хьакхарч кхоабилга тоадарна а уж дегIайоалаярна а Iалаьмате йоккхий торонаш я тха совхозага: эшшача тайпара хьаь дика гIишлош я, маэшшара доакъар а хьажа нах а ба. Укх шера механизаци ергйолаш я хьакхий фермерча дерригача халача балхашта.

Совхоза луча дерригача дулхах 50 процент бежан дулх да, цудухьа доахан дукхагIа ца кхаьбача даргдац. 1958-ча шера совхоза хинна хьайбаш 2300 мара дацар, хIаьта 1965-ча шера уж хургда 9500 хьайба, жа — 5700 хиннача метте — 12000, коа тIара оалхазараш 500 хиннача метте — 44000, иштта кхыдараш а.

ВорхI шера чухь хьайбай продукци йоаккхилга укх тайпара дегIадоаладе лерхI оаха: 1958-ча шера валови дулх даккхар 2536 центнер хиннадале, 1965-ча шера из 12.000 центнерга дIакхоачаде, цу даькъе 33 центнер хинна коа тIарча оалхазарий дулх — 500 центнерга, 1981 центнер хинна бежан дулх — 4800 центнерга, 494 центнер хинна устагIан дулх — 2000 центнерга а кхоачадеш.

Укх шера ерригача фермашка электричество юлларгйолаш а, халача балхашта механизаци ергйолаш а я. Цох болхлой къахьегам аттача а баргба, хIаьта совхозо хьаеш йолча продукцега шийга дIабода мах чухьнахьа а баргба. Оаха лерхIачох, ворхI шерара план чакхйоалача хана, хIара болхлочо хIанзарчул йиазза дукхагIа продукци хьаергйолаш а продукци хьаярга дIабода мах диазза чухьнахьа баргболаш а да оаха даь хьисап.

ХIанз совхозага маэшша низ бола техника йолча хана, тхога торо я лаьттанца хьегача къих хьабоала пайда дуккха а дукхагIа хилийта. ХIанз укх сахьате тха совхоза кхашка балхаш дергдолаш йоккха а зIамига а 110 трактор, 49 комбайн, 68 автомашина я. Цу ерригача техника тIехьаювза эша инвентарь а йолаш я.

ХьажкIа мел беркате ялат да а, вай мехка хьажкIаш дика хьувкъаш хилар а вайна ховш да. Хьайбай боахам доакъарийца Iалашбарна чIоагIа аьттув болаш культура я хьажкIаш. ХьажкIаш дикагIа хьувкъилга Iалашдергдола гIулакх да квадратно-гнездовой хьисапе уж дIаювлга. Соахка йийна хиннараш миссел цаIи ахи хьажкIаш дIа а йийна, ужаш 4.500 гектарага дIакхоачае лерхI оаха. Царех 2000 гектарал дукхагIа квадратно-гнездовой хьисапе дIаювргья. ХIара гектара тIара фуалъяьхача хьажкIай 45 центнери 450 центнер силоса лаьттах долла моша доакъари даккха лерхI оаха укх шера.

1965-ча шера 5.500 гектара тIа дIаювргья оаха хьажкIаш, хIаьта цу шера хIара гектара тIара фуалъяьхача хьажкIай 65 центнери мошача доакъарий 700 центнери яккха а лерхI оаха.

Оаха вIашагIъеллай тайп-тайпара культураш дIае а царна гIулакх де а лаьрхIа йола 190 кхашкарча балхий звеноши 28 механизированни звеноши.

Укх шера совхозо коартолаш дIаювш дола лаьтта 200 гектар да, хIаьта 1965-ча шера из 500 гектар хургда. Гектара тIара 1959-ча шера 85 центнер коартолаш яха лаьрхIа дале, 1965-ча шера 213 центнер яккха лаьрхIад. Хьайбай продукци лакхаяккхарна чIоагIа лоархIам болаш я совхоза боахам тIа коартолаш, цудухьа уж укх шера дикагIа долча лаьтта дIае лаьрхIад оаха, хIаьта мел эш кхо а дилла из лаьтта кийч а даьд, коартолашта балхаш де дикагIа бола болхлой а къоастабаьб совхозо.

Кхоачам хилал цонаш я тха совхоза, хIаьта а гIожача доакъарийца хьайбаш тешшаме Iалашдарна а, лаьтта тоадарна а тайп-тайпара баьцаш дIае лерхIаш я совхоз. Цох тхога торо хургья совхоза дерригача хьайбашта а совхоза болхлоша къаьст-къаьста шоашта леладеча доаханна а мел эш гIожа а моша а доакъари концентраташи хулийтилга Iалашде.

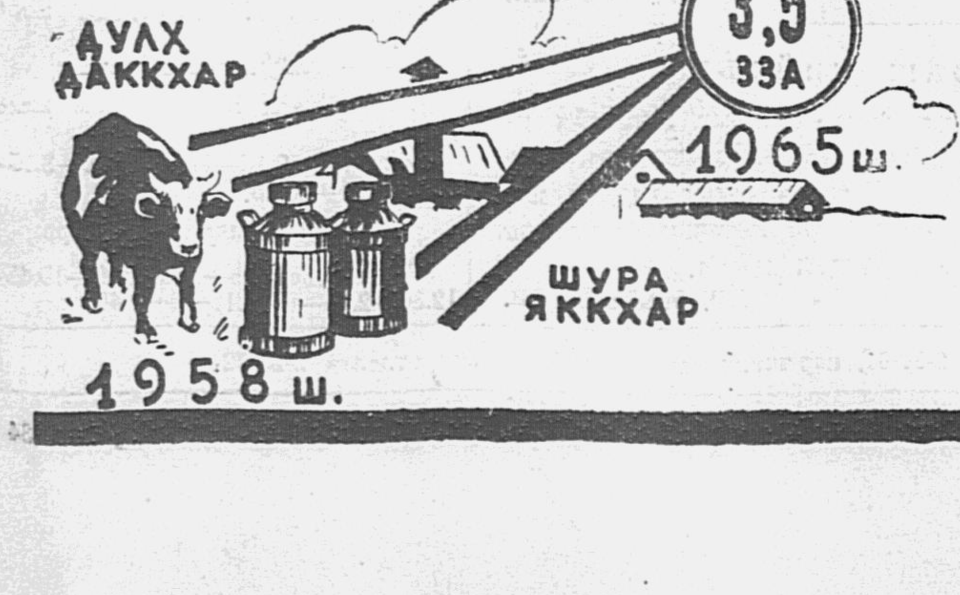
ВорхI шера дукха балхаш де лерхI производственни а, хьайбай а, культурни - вахара а гIишлонаш хьалъяра даькъе, юрташ тоаеш. ВорхI шера де лерхI 3 доахан кхий, 7 Iаьсашта лаьрхIаи, 3 жена лаьрхIаи, 5 коа тIарча оалхазарашта лаьрхIаи, 2 хьакхарчашта лаьрхIаи гIишлош, баьца дааpаш лоаттаду моттиг, 5 механизированни хьет, столови, тика, контора, бани, керда гараж чухургйола цIенош.

Сайрийнара школаш хьа а йийла трактористий, электриккий, комбайнерий, шоферий, слесарий, токарий говзалаш Iомаергья совхоза болхлоша ворхI шера.

Сийрда никъ хьабийлаб адамашта ССКП XXI-ча съездо. Дерригача советски халкъо санна, коммунизм хьалъяра гIулакха диззаь шоашкара доагIа дакъа лаца оарцагIа баьнна ба «Назрановски» совхоза болхлой.

Х. АЛБОГАЧИЕВ,
«Назрановски» совхоза парторганизацен секретарь.

НАЗРАНОВСКИ СОВХОЗЕ ВорхI шера чухь ДУЛХ ДОАККХИЛГЕИ ХIАРА IАТТАГАРА ШУРА ЯККХАРИ ДЕГIАДОАГIАРГДА
(1958 шера хиннaчунца нийсдича)

ПАРТЕС ХЬИЙХАЧА НОВКЪА

Района семилетка

ТЕБОЕВ Т. А., райисполкома председатель.

ССКП исторически XXI-ча съездо тIаийцай шерра коммунизм хьалъяра Iалаьмате йоккха программа. Съездо партена а халкъа а къаьгта хьахьийхар мехка экономика, Iилма, культура дегIаяра никъ, цо советски наьха политическии къахьегамеи уйла айъй, царна юкъе яьржай коммунизм хьалъяра ворхI шерара план ханал хьалхагIа кхоачашъяра социалистически яхь.

Партен XXI-ча съездо, дерригача советски халкъо къоабалъеш а хьаллаоцаш а я мехка экономика дегIайоалаяра, къахьегамхой бахара хьал тоадара хьожаяь йола Советски Союза Коммунистически партен ленински Центральни Комитета кIоаргга хьакъал дола политика.

Партес чакхдаьхача гIулакхех хьахулаш бола дика болх хIара денна вайна гуш ба, из къаьгга гу Наьсарен района экономика, культура дегIаярца, къахьегамхой бахара хьал тоадаларца. Вай, советски наха Советски Союза Коммунистически партена, Советски правительствона дег тIара баркал оал къахьегамхой йоакхо цар ярах. Кхы а хьинарегIа, кхы а чIоагIагIа болх бергба вай партен XXI-ча съезда исторически решенеш кхоачашъеш.

ВорхI шерарча плана заданеша ма яххара оттаяь я Наьсарен района экономика укх ворхI шера дегIаяра план а. Из план кхоачашъяро района берригача къахьегамхошкара дIадехаргда шоаш ца кхобеш къахьегилга.

ХьатIадоагIача ворхI шера района боахам дегIабарга дIадохийтаргда 71690 эзар сом. Цо Iалашдергда укх лохехьара декхараш кхоачашделга: деша дагIа ха йола деррига бераш бокъонца мегаргйолча школашка дешара эшаш дола деррига хьалаш а долаш деша дагIилга; 250 моттиг йола клубаш юрташка хьалъярца Iалашдергда наха юкъера политически кхетама болх шерра боаржабелга; 150 моттиг йола 3 стационари 100 саг дийнахьа тIаэцаргвола амбулатории, берий бешамаши хьалъярца тоадергда бахача наха медицински гIулакх делга.

ХьатIадоагIача ворхI шера хьал а даь нах чубаха дIадала лерхI 6580 квадратни метр цIенош, цIенош деча дIадохийтаргда 7242 эзар сом, коммунальни боахамга дIадохитаргда 11610 эзар сом, наькъаш дечеи промышленни гIирсаш дечеи — 10306 эзар сом, энергетикага—1100 эзар сом юрташ тоаеча—1137,2 эзар сом, школаши берии учрежденеши хьалъеча 24 млн. сом гарга, культурни учрежденеш хьалъеча 4768,1 эзар сом, пионерий цIа деча — 2500 эзар сом, радиои телеграфи юллача — 998 эзар сом.

ЛоархIам болаш дукхагIа хургья мах беш а наха эша гIулакх деш а йола моттигаш.

Ахриева ГIапура цIерахча артело хьалъе лерхI дахчан хIамаш ю, мебель ю мастерскеш, наха бахара эша гIулакхаш цергдола комбинат.

Районе хIанзе а хьалъеш латт 50 моттиг йола гостиница, 1959 шера хьалъергйолаш я 60 моттиг йола бани, 40 квартираш йола цIенош, Наьсаре водопровод, газопровод, Наьсаре массанаьха а наькъашта асфальт булларгйа, парк тоергья, хIанзе а хьалдеш латт хьехархошта лаьрхIа чубаха цIенош, кхы тIа а хьалдергйолаш да Аьлти-юрта, Долакха-юрта, ТIой-юрта, Iаьли-юрта, Наьсар-Керте. ДукхагIа йолча юрташка хьалъергья школаш, клубаш, берий учрежденеш, больницаш.

ХIанз тха районе кIезига я промышленни предприятеш. ВорхI шерарча плана тIа лерхIаш да хIанз йолаш йола кирпишкий завода низ шера 18 млн. пенаш доттеи 3 млн. тховна тIа оххеи кирпишк яога кхайчийта. Укх шера хьалъе йолаергйолаш я электрифицировани инструменташ ергйола Iалаьмате йоккха завод, цу заводе болх беш хургва 3000 гаргга болхло, иштта Пхьиле-къонгий юрта хьалъергйолаш я кхаькхий тоаду фабрика, Наьсарен вокзале хьалъеш латт баразкъаш ду фабрика.

Наьсарен районерча совхозий боахам къона боахам ба. Нагахьа санна дIадахача 1958 шера совхозий боахам дегIабоагIилга мела хинна дале, лерхIаш да укх семилетке лоархIам болаш совхозий экономика дегIайоалае.

СССР-а халкъа боахам 1959—1965 шерашка дегIабара Iалаьмате йоккха программа ханал хьалхагIа кхоачашъяра социалистически яхье а баьнна Наьсарен района къахьегамхоша шоашта хьалхашка декхар оттадаьд юрта боахам сихха дегIабоалабе.

ЛерхIаш да юкъера лаьрхIача 1959 шера ялата хьувкъам хIара гектара тIа 29 центнер хулийтача 1965 шера 44 центнерага кхачийта. Къаьстта теркам тIабохийтаргба хьажкIаш дукхагIа хилийтарна, 1965 шера хIара гектара тIара 65 центнер фуал яьха хьажкIаши 450 центнер гIадамаш а тIехьа моша хьажкIаши йоахаргья. Цо торо хулийтаргья шортта доакъар Iалаш а даь хьайбаш дукхагIа леладе. 1965 шера совхозашка 17500 доккха хьайба хургда, царца 7000 етт а болаш, уж да хIанз долчарел 4,72 дукхагIа, нагахьа санна укх шера 2100 хьакха хилийта лерхIе 1965 шера уж хургья 9000, 24 эзар устагIа хургба, е 1958 шера хиннaчул 2,38 дукхагIа, 1959 шера оалхазараш 50000, царца яхкаш йола котамаш 39000 хургьяле 1965 шера уж хургда 79000, царца яхкаш йола котам 48000 хургья; боабашкаш 18 эзар, москалаш 8 эзар хургья. Дукха а лакхлургда дулх, шура, тха доаккхилга, фуаш гулделга.

Шерлургья сомий бешамаш, дукхагIа гулдергда баьца дааpаш, коартолаш.

Хьайбаш дебилга Iалашдергда племенной болх тоабарца, хьайбаш Iаьхар дисар дIадаккхарца; доаханеи жени искусственни осеменени ярца, хIаьта иштта бахача нахагара контрактацех а вешта а Iаьсий а доахан а ийдарца.

Ялат а кхыйола культураш а хувкъилга лакхдергда юртабоахама производства дерригача цоакъошка электрификации механизации ярца, пайда хьа ца боалаш рузкъаш доаделга цIадаккхарца, къахьегама овсарле лакхъярца, балхах доагIача алапен гIулакх тоадарца, совхоза боахамашка гучаяханза йисача торонех бизза пайда эцарца.

Доккхий а бехктоккхаме а да Наьсарен района къахьегамхошта хьалхашка латта декхараш, хIаьта а уж кхоачашдергхиларах шеко яц, из къаьгга хьахьокх наьха инициатива а хьинар а айдаларо балхаца цар безам боларо, шоай даьхен экономически низ чIагIбарна шоай деррига низаш дIадала уж кийча хиларо.

Района партийни а советски а органаша шоай берригa политически а организаторски а болх хьожабергба ворхI шерара план хьалхагIа кхоачашъярна районера къахьегамхой оарцагIа бахара.

Наьсарен-Вокзале хьехархошта хьалдеш латта шишша квартира йола диъ цIа. Г. Купина сурт.

Района юрта боахам ворхI шера чухь

Коммунистически партес массаза а чIоагIа терко ю юрта боахам дегIабоалабара. Советски Iаьдал эттача шерашка колхозаши совхозаши йоккхаш, уж дегIайоалаеш а чIоагIъеш а доккхий гIулакхаш дар бахьан долаш, чIоагIа дегIабенаб юрта боахам, къаьстта 1953 шера сентябрь бетта ССКП ЦК-а Пленум хиннaчул тIехьагIа а боагIаш.

ССКП XXI-ча съездо тIаийцача ворхI шерарча плана тIа бахача наха шортта кхачан продукташи пачхаьалкхенна мел эш юртбоахама продукташи хулийтилга Iалашдолда, аьнна доккха декхар хьалхашка оттадаьд юрта боахама болхлошта.

Цунца дувзаденна шоаш кхо ца беш къа а хьегаш, ворхI шерара план ханал хьалхагIа кхоачашъярна къовсам лоаттабе дIаболабеннаб Наьсарен районера къахьегамхой. Партен XXI-ча съезда материалаш а йийца, Наьсарен района юрта боахама болхлоша, специалисташа белгалдаьхар 1959—1965 шерашка юрта боахам чIоагIа дегIабоалабара хаьдда дола гIулакхаш.

Района ялат дIа мел дувча лаьттан тIара 1959 шера юккъера лаьрхIача хIара гектара тIара 29 центнер ялат даккха лерхI, хIаьта 1965 шера 44 центнер яккхеи.

Ялата лаьрхIа 7000 гектари мошача доакъарийна лаьрхIа 2000 гектари хьажкIаш дIаювргья 1959 шера, хIаьта 1965 шера 9600 гектар ялатаи 5200 гектар мошача доакъарийнеи лаьрхIа дIае лерхI хьажкIаш. Баьца дааpаш 700 гектарэ тIара 1959 шера 52500 центнери цу лаьттан тIара 1965 шера 108.000 центнери яккха лерхI, хIаьта коартолаш 700 гектара тIара укх шера юккъера лаьрхIача гектара тIара 140 центнери 1965 шера цу дерригача а лаьттан тIара 205.000 центнери яккха лерхI.

Сомий бешамаш дика дегIайоалае йиш йолаш моттиг я. Цун лоархIам а баь, 1965 шера 1600 гектарага дIакхоачаш сомий бешамаш шеръе лерхI.

Хьайбаш дебадарна мел эша торонаш я районе. 1959 шера денз 1965 шерта кхаччалца массадола тайпа хьайбаш укх тайпара дебаде лерхI:

	1959 ш.	1965 ш.
Доахан	5200 корта	17500 корта
Хьакхарч	2100 »	9000 »
Жа	13000 »	24000 »
Коа тIара оалхазараш	50000 »	79000 »

Царна юкъе дахка доахан 4,72-ззеи дахка жа 2,38-ззеи дебаде лерхI, 1958 шера хиннaчул 1965 шера деррига тайпа хьайбаш 9,2-зза дукхагIа дебадергда.

Хьайбаех йоаха 1959 ш. продукташ 1965 ш. укх тайпара лакхлургья:

	1959 ш.	1965 ш.
хIара Iаттагара йоаккха шура	1800 кг.	2800 кг.
еррига шура	18900 цент.	120400 цент.
масса дола тайпа дулх.	520 тонн.	2150 тонн.
цунца хьакхий дулх	184 тонн	860 тонн
фуаш	688000	4980000.
тха	248 цент.	750 цент.

Цу тайпара да тха районерча къахьегамхоша тIаийца декхараш.

Семилеткан хьалхара шу толамца чакхдаккхарна районерча шин совхозе 199 звено вIашагIтехай, царца 50 звено комплексно-механизированни а йолаш. ХIара звенос болх бергбола лаьтташ къоастадаьд. Доккхий декхараш тIаийцад цар шоашта. Масала, «Октябра 40 шу» яхача совхоза Наьсар - Кертерча отделенен Муцольгов Iалауддинеи Гаракоев Мусии звеноша хIара гектара тIара хьажкIий 70 центнер яккха, «Назрановски» совхоза Iаьли-Юртарча отделенен Умаров Муси комсомольций-кагирхой звенос 55 центнер яккха, СурхотIарча отделенен Нальгиев Хьамзатеи, Ганиев Лорсаи звеноша 50 центнер яккха декхараш тIаийцад.

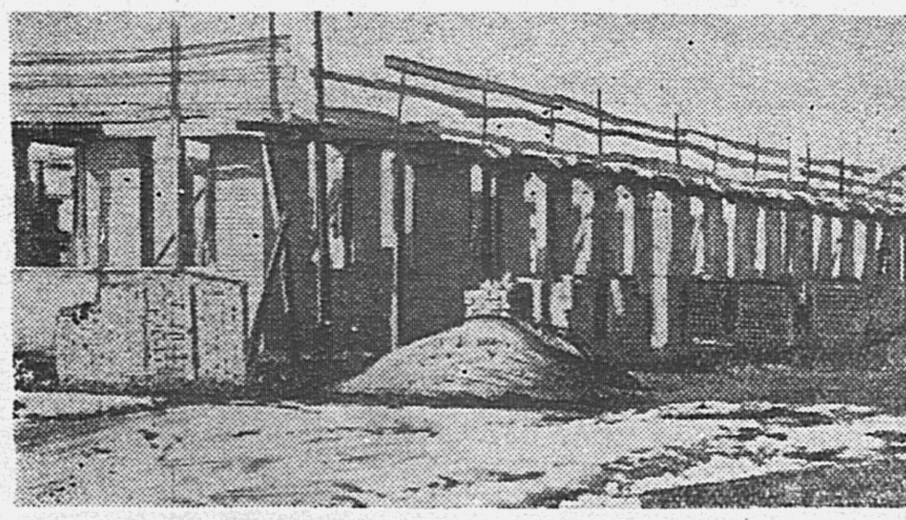
Нов. Баркинхоев директор волча ТIой-юртарча юкъерча дешара школас 35 гектар долча лаьттара хIара гектара тIара 70 центнер хьажкIаш яха декхар тIаийцад. 45 центнерал кIезигагIа хьажкIаш йоахаргйолаш цхьаккха звено а яц.

Ерригача районе гIолла хьажкIаш дIаюврийолча кхаш тIа 15-гIа март тIакхоачаш 4380 тонн кхои 333,6 тонн минеральни удобренеши йиллай. Моттигера удобренеш кийчъелга дика вIаштIехьа даьккхад.

Шоашта хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдарна Наьсарерча районе къахьегамхоша е балхаш де лерхI: продукцега дIабода мах лохбе, къахьегам дика вIаштIехьа баккха, балхашта махулла дукхагIа механизаци е, культураш квадратно-гнездови хьисапе а гибридни фуца а дIае, шоай йолча чурча торонех пайда эца.

ССКП XXI-ча съезда сопамаша дог гIоздаьккха Наьсарен района къахьегамхоша шоашта тIаийца декхараш толамца чакхдоахаргхиларах шеко яц.

Хь. ТОРИЕВ,
Наьсарен района юртбоахама инспекцен керттера агроном.

Наьсарен-Вокзале хьалъеш латта баразкъаш тега фабрика.
Г. Купина сурт.

Совхоза боахам сихха дегIабоагIаргба

«Октябра 40 шу» яха совхоз вIашагIъелла дукха ха яц. Цу лоацача хана дукха а халонаш ла йийзай совхоза коллектива, атта дацар механизаторски а кхыйола а кадраш лаха, уж дIанийсъе, балха тIа дIачIоагIъе. Совхозе доаладаь хьайбаш кхыча моттигашкара дар, уж довза а цар дикал а вол а къоастае а езар. ХIаьта а совхозерча дукхагIа болча болхлоша хьинаре болх бир. Боахама доал деш дувлийтача гIалаташа хьехам белар, балха опыт Iомаяйтар.

ССКП ЦК декабрьски Пленумо (1958 шу) вай мехка юрта боахамо тIеххьарча пхе шера даьхача толамий итогаш а яь дIахо йодача хана юрта боахам дегIабара декхараш оттадир.

ССКП XXI-ча съезде чIоагIъяьча СССР-а халкъа боахам 1959—1965 шерашка дегIабара контрольни цифраш тIа белгалъяьй юрта боахам дегIабара план а.

Партен XXI-ча съезда исторически решенеша дог ураоттадаьча тха совхоза къахьегамхоша а белгалдаьд укх ворхI шера совхоза боахам дегIабоалабара шоаш де деза балхаш.

Тхоай балха юкъе керттера дар лерхI оаха ялат а кхыйола культураш а дукхагIа хьувкъийтар. Нагахьа санна 1959 шера юкъера лаьрхIача фийг бола ялаташ хIара гектара тIара 30 центнери хьажкIаш 45 центнери хьувкъийта лерхIе, 1965 шера лерхI фийг бола ялаташ 43 центнери, хьажкIаш 75 центнери хьувкъийта. Из декхар кхоачашдарна лаьттанцара балхаш агротехнико маяххара леладергда, дукхагIа дола ялат квадратно-гнездови хьисапе дIадуврргда, дерригача балхашта механизаци ергья.

Оаха дика кхетаду дулх, даьтта, шура дукхагIа яккхара тоъам болаш доакъар эшилга, цудухьа боккха теркам тIабохийтаргба хьажкIаш дукхагIа дIаерна а цар хьувкъам лакхбарна а, иштта дукхагIа хулийтаргья дIаювш йола баьцаш, нагахьа санна 1958 шера 783 гектар хиннаяле 1965 шера уж хургья 1378 гектар, чуйолларгья 15.000 тонн силос, цу дерригача гIулакхаша торо хулийтаргья хьайбашта мел эша доакъар Iалашде.

Валови ялат гулделга 1958 шера 11470 тонн хиннадале 1959 шера 28000 тонни 1965 шера 48000 тонни хургда. Коартолаш 1959 шера хIара гектара тIара 100 центнери 1965 шера 120 центнери йоахаргья, баьца дааpаш 1959 шера 300 гектара тIа дIа а дийна хIара гектара тIара 100 центнери 1965 шера 120 центнери гулдергда.

1959 шера совхозе 104 гектари 1965 шера 900 гектари хургья сомий бешамаш, царех 100 гектар комсаш хургья.

ДIадахача шера тха совхоза боахамо доккха зе даьд пачхаьалкхенна. ВорхI шерара план кхоачашъе доладеннача хьалхарча шера денз совхоза коллективо дирекци а партийни организаци а кертте а латташ дIаболабаьб продукцега дIабода мах чухьнахьа баккхара къовсам. Эггара чIоагIагIа теркам тIаухийт къахьегама овсарле лакхъярна лаьттанца деча балхашта юкъе гучаяханза йолча торонех бизза пайда эцарна.

Совхозе вIашагIъеххай ялаташ леладу звенош, царна хIанзе а йоз шоай участкаш, ялат чуийца далалца тIачIоагIбаьча наха бергба цIага болх. Уж звенош шоайла социалистически яхье яьннай ялатий лакхара хьувкъам баккхара.

Совхоза боахама юкъе доккха дакъа дIалоац хьайбай боахамо. ХьатIадоагIача ворхI шера оаха лерхI из дикка дегIабоалабе. Юртбоахама къахьегамхошта хьалхашка оттадаь дулх, шура, даьтта сага сих даккхара США-на тIехьакхера декхар толамца кхоачашдарна дукхагIа дебийта деза доахан, жа, оалхазараш, айе еза цар продуктивность. Уж декхараш кхоачашдара наькъаш лехаш я совхоза коллектив. ХIанзе а дIаболабаьб бахача нахагара Iаьсий а фуаш а эцара болх. Нагахьа санна 1958 шера 1377 бежан а царех 384 етт а тха хиннабале семилетка йоалаш 8000 бежани царех 3200 етти хургба. 1959 шера хIара фуражни Iаттагара 1500 кг. шура яккха лерхIе 1965 шера 2800 кг. йоаккхаргья.

Дулх дукхагIа даккхара боккха лоархIам болаш я чехка дегIайоагIаш а шортта дулх луш а йола хьакхарч. Цудухьа 1965 шера совхозе хургья керттера маткаш 200-и разови 600-и. Царца цхьана дебаргда жа а, 1965 шера уж хургда 12000, царца 7000 нана жий а болаш. Нагахьа санна 1959 шера оалхазараш 20000 хуле 1965 шера уж хургда 35000.

ЛоархIам болаш айе лерхI хьайбай продуктивность. Нагахьа санна 1958 шера хIара устагIанна тIера 2,5 килограмм тха даьккхадале 1965 шера 3,5 килограмм доаккхаргда, хIара котамгара 70 фуъ гулдаьдале 1965 шера 100 фуъ гулдергда, хIара 100 Iаттагара хьалкхеергда 95 Iаса, 100 жийгара 110 Iаьхар.

Дикка дегIадоагIаргда дулх доаккхилга, 1965 шерага кхоачаш совхозо 950 тонн дулх доаккхаргда, цунца хургда 400 тонн хьакхий дулх, 120 тонн устагIан дулх, 370 тонн бежан дулх, 1959 шера дулха лаьрхIа чукхоабаргья 1800 хьакха, хIаьта 1965 шера уж хургья 5000, 1965 шу тIакхоачаш совхозе чукхоабаш хургда 1238 бежан, 2184 устагIа, 35000 оалхазар.

Селла сиха хьайбай боахам айбаро а цун продуктивность лакхъяро а дIадехаргда хьайбаш чудоккха моттигаш хьалъелга, хьадеш хала долча балхашта механизаци елга, балха овсарле лакхъелга. Цудухьа совхозе хьалъе лерхIаш я дукха а хьайбай помещенеш, фермашкарча балхашта механизаци ергья, массайолча ферма тIа электричество хургья.

Совхоза хьалхашка латта декхараш кхоачаш де тха болаш ба шоай болх безаш а хьинаре къахьегаш а балха опыт Iоаяь а нах, мел эша техника, из йовзаш бола механизатораш.

Совхоза партийни организацес а дирекцес а шоай керттера декхар лерхI наха юкъера политически кхетама болх тоабелга, совхоза хIара болхлочунна вай мехка а тха совхоза а хьалхашка латта бехктоккхаме декхараш дIадовзийтилга, уж кхоачашдарна цар деррига хьинар тIадохийтилга.

ССКП XXI-ча съездо советски халкъа хьалхашка оттадаь коммунизм хьалъяра Iалаьмате доккха декхараш ханал хьалха кхоачашдарна шоаш ца кхобеш къахьегаш ба вай мехкара къахьегамхой, коммунистически хьисапе къахьегарца коммунистически къахьегама бригадай цIи яккхара тIехьа къахьегаш я промышленностера а юрта боахамера а дукха а коллективаш. ХIанзе а доахача толамаша къаьгга хьахьокх ворхI шерара план ханал хьалхагIа кхоачашъергхилар.

«Октябра 40 шу» яхача совхоза коллектив цIаккха а ца хиннача тайпара дог ураэтта я кхыча коллективел тIехьа ца юсаш шийна хьалхашка латта декхараш ханал хьалхагIа кхоачашдара.

Шеко яц берригача советски наха санна тха совхоза къахьегамхоша а ворхI шерара план кхоачашъеча шийгара доагIа дакъа лоацаргхиларах.

С. ХАРСИЕВ,
«Октябра 40 шу» яхача совхоза директор.

«ОКТЯБРА 40 ШУ» ЯХАЧА СОВХОЗЕ. ВорхI шера чухь ФИЙГ БОЛА ЯЛАТИ ДУЛХИ ДОАККХИЛГА ДЕГIАДОАГIАРГДА
(1958 шера хиннaчунца нийсдича)

Доазол дехьара

Забастовкаш а еш къовсам лоаттабу японски шахтераша

ТОКИО, 23 март. (ТАСС). Японера дукхагӀа йола кӀор боаккха промышленность болх бохабаь я. Японен профсоюзий генеральни совета хьалхаленца забастовкаш а еш мехка шерра баьржаб къахьегамхой вахара хьал тоадара, тӀехьа капитало деча низашта духьала профсоюзаша лоаттабу къовсам.

Тахан берригача мехка керда забастовкаш хьоаьый японски угольщикаша. КӀор боаккхача промышленностерча болхлой профсоюзий японски федерацес дӀакхайкадьд, аланош лакхделга ше дӀадехаш хилар. Из хьйда духьала я эксплуатаци дукхагӀа еш а болхлой-шахтераш балхаш тӀара дӀабоахаш а йола «рационализаци» шахташкарча производствона яра. Шахтай даьша уж дехараш тӀа ца эцар а арбитражашкарча Ӏаьдала болхлоша хӀама ца дар а бахьан долаш тахан ха йоаца забастовка кхайкаьый мехкарча 66 шахтеи 14 кӀор боаккхача йоаккхача компанеи балхаш деш болча 180 эзар шахтеро. Кюсю яхача острове ха йоацаш забастовка еш ба 83 эзар бола шахтераш. Фукуока яхача профектурерча кӀора компаней шахташка, Ӏуйрийна 5 сахьат даьннача хана Террикана яхача гувна юххье цӀе байракх урагӀъяхар, забастовка йолаялар хойташ, яхаш хоам бу японски радиос Ӏуйрийна 7 сахьат даьннача хана Хоккайдо яхача островe царца ха йоацаш забастовка йолайир 52 эзар болча шахтераша.

Хоккайдо яхача цхьан острове шахтераша забастовкаш яр бахьан долаш цхьан дийнахьа боаккха кхеран кӀор 42 эзар тонна кӀезиглургба, хӀаьта берригача мехка — 100 тонна кӀезиглургба, яхаш лерхӀ.

Забастовкаш а еш шахтераша хӀанз лоаттабеча къовсама лоархӀам ше бош токийски радиос белгалду, кӀор боаккхача промышленносторча болхлой профсоюзий японски федерацес лоаттабу къовсам ший чӀоагӀалга а боккхалга а диллача кхы а дукхагӀа шерлуш латташ хилар.

Эйзенхауэреи Макмилланеи цхьана яь заявлени

НЬЮ-ЙОРК, 21 март. (ТАСС). Юнайтед Пресс Интернейшнл яхача агентствон корреспонденто Геттисбергера (Пеньсильвания яха штат) хьаькхайкаю США президента Эйзенхауэреи Англен премьер-министра Макмилланеи цхьана яь заявлени.

«Тха шин правительствон,—йоах заявлене тӀа, — боккъонца барт вӀашагӀкхийттаб, хӀанз къоастадан за диса Европера дешаш переговораща къоастадарна.

Тхо — ВӀашагӀкхийтта Штаташи ВӀашагӀкхийтта Королевствои—барта даькхад юкъерча принципашта. Тхона хетаргахьа цу принципашка хьежжа жоп дала дезаргда лакхехьара барий совещани вӀашагӀтохара хьакъехьа яйтача советски нотанна».

1959 шера Китайски Халкъа Республике 525 миллион тонн ялат дакхха лерхӀ — эггара дикагӀа ялаташ хьийкъача соаххарча шерачул 40 процент дукхагӀа. Укх шера дӀа мэл дийна гуйранара ялаташ лаьтташ кӀоаргга аьха а аьха листта дӀадийнадар. Цу тайпара листа дӀадувргда бӀаьстан юхье дуташ дола ялаташ а. Цу гӀулакха дукха удобренеш эшаргья.

Сурта тӀа: Унин (Хэбэй яха провинци) яхача уездера Бохай яхача Халкъа коммунан производствонни бригадацара членаш удобренеш кийчъеш боаьк.

Чен Го сурт.
Синьхуа агентство.

СССР-а Лакхехьарча Совета депутатий группа Албане хиларах

ЛОНДОН, 23 март. (ТАСС). СССР-а Лакхехьарча Совета Союза Совета кхыча мехкашцарча гӀулакхий Комиссен председатель керте а волаш йолча СССР-а Лакхехьарча Совета депутатий группан тӀехьара къамаьлаш хилар Англо-эрсий парламентски комитета членашца.

Лейбористий эггара боккхагӀа барех волча деятель Эньюрин Бивена къамаьл а деш Манчестере хиннача, лейбористски партон йоккхача митинге хилар СССР-а Лакхехьарча Совета депутаташ М. А. Сусловы Б. Н. Пономареви. Митинге хиннараша чӀоагӀа тӀоараш а тохаш, тӀайийцар председателал деш волча «укх зале Россера баьхка хьаьший ба», аьнна бaь хоам. СССР-а Лакхехьарча Совета депутаташ Англе хилар «йиш хулийтаргья вай царна а уж вайна а дикагӀа довзийта», председателал деш волчо аьлча, зала чу юха а тӀоараш техар.

Ше къамаьл де волалуш Эньюрин Бивена баркал аьлар Манчестерерча наха, цар Советски Союзера баьхка хьаьший дика тӀаэцарах. Англон чуревцаш, оратора аьлар, мехка экономика дегӀа ца йоагӀаш сецаь латташехьа а даха бе болх боацаш хилар мехка чухь цӀонхаштта гӀулакх а хинна дӀаэттад. Экономика, дегӀа ца йоагӀаш сеца латт кхыча капиталистически мохкашка а, къаьстта Американ ВӀашагӀкхийттача Штаташка а латташ. Советски Союза социалистически производствон дарда тӀа латта экономика Ӏалъмате чӀоагӀа догӀайоагӀача хана хулаш да из хӀама, аьлар оратора.

Лейбористски правительствоа 1945—51 шерашка Ӏаьдал долча хана цо промышленноста дукхагӀа доладоакъошта национализаци яь ца хилар хала а хеташ дийцар Э. Бивена.

Дунен халкъашта юкъера хьал дувцаш, дунен халкъашта юкъе эттта кхоккам кӀандбе а «суэцки операци санна долча цхьан Ӏовдалча гӀулакхо» хьоабе йиш йолча дунен кхоалагӀча тӀемах бола кхерам дӀабаьхка а лаьрхӀа паччахьалкхенаши та эггара керте латтарий совещани е тӀахьийхар Э. Бивена, «Советски Союз паччахьалкхенашта эггара керте латтарий совещани е яхаш йола дукха ха хилар—харцде йиш йоаца бакъдар да», аьлар дӀахо оратора.

Э. Бивена аьлар, Советски Союз хьйда тӀохьа я ядерни тохкамаш дӀадахарна. Нагахьа санна малхбузерча паччахьалкхенаша а доаькхе, ядерни герз лелхийтилга дӀададккха ше кийча хилар хьаккхайкадаьд Советски правительствос, аьлар цо. «Вай раьза хиланзар из де, — аьлар оратора. — Эрсаша тӀаккха тохкамаш дӀадаха соцам бир, цхьабакъда вай цар хьоккхама тӀехьадаханзар. Атеистически мировоззрени йолча мехко тохкамаш дӀадоаххашехьа а кораста ды лелабеча мехкаша тохкамаш делха дӀахо хьу. Из нах беллал хӀама да».

Э. Бивена дош делар, нагахьа санна хӀанз Англе хулача хоржамашка лейбористаш котбоале, цар ядерни герз лелхийтилга дӀадоаккхаргда, аьнна.

Митинг йистейоалаш социализма коталонна тӀехьа, Советски Союзацарча дикача гӀулакхашта а доттагӀленна а тӀехьа, митинге болча советски хьаьший моаршалла кхоаза вӀаштта «Ура» кхайкадир. Зале хиннараша дог гӀоздаьнна тӀаийцар Э. Бивена кхайкадаьр. Берриганеша хьал а гӀайтта, чӀоагӀа тӀоараш а детташ, советски мехкагеи Советски халкъо бахкийтача хьаьшашкеи дӀайха моаршал хаьттар.

100 гектар оахама лаьрхӀа 345 центнер дулхи 2100 центнер шурэи лургья!

(ГДР-ан Фридриха Энгельса цӀерахча колхоза декхар)

ССКП XXI-ча съезд Ӏалъмате йоккха программа оттаяьй хьатӀадоагӀача ворхӀ шера СССР берриге а боахам дегӀабоалабарна. Из программа ханал хьалхагӀа доккхийча толамашца тӀехкхоачашъерхилрах шеко йоацаш тешаш ба дунен тӀа мел бола къахьегамхой, хӀаьта из кхоачашхургьяц аьлча шоайха нах беларгболга а ховш ала бухьаш бац бӀаьхийча наьха экономисташ а цар халхархой а.

СССР-а хьалха дӀаяхача ханарча боахама пятилеткаша а хӀанз оттаяьча ворхӀ шерарча плано а дика гойт социализм капитализмал дукха а толашагӀа хилари боахам тоабара а кхыча тӀулакхашта а латтача яхьа из котъярхилари.

ССКП хьалхлониц СССР-а къахьегамхоша хьалха дӀаяхача хана баьча балхои хӀанз оттаьча ворхӀ шерарча планои тхона а дерригача дунен тӀа бахача къахьегамхошта а боккха хьоккхам лу дӀахо оаха бе безача балха.

Германски Едини Социалистически парте ший 6-ча съезде ГДР-ан къахьегамхошта хьалхашка оттадаь декхар да гаргарча шерашка Германски Демократически Республикан система боахам тоабара а цхьан сага сиха продукци хьаяра а Малхбузехьарча Германен капиталистически системал толашагӀа хилар дӀахойтилга.

Из декхар кхоачашдаро дерригача дуненна социалистически система толашагӀа йолга цӀаьхха а дӀахайтарал совгӀа, тӀема атомни а водородни а герз кийчдеш боаккача бонски политикашта нах духьалбоахаргба.

Социалистически лагера дакъилг ше долга кхета а деш, ССКП XXI-ча съезда а Германе Едини Социалистически партен 6-ча съезда а соцамаш толамца кхоачашде лаьрхӀад Шафштедтерча Фридриха Энгельса цӀерахча колхозо, — йоах цун председатела В. Пайцоне.

> **Дукха ха йоацаш ше ГДР-е волча хана Н. С. Хрущевс къамаьлаш даьд цигарча юртбоахама къахьегамхошца, Фридриха Энгельса цӀерахча колхоза председатела В. Пайцоне шоай колхоза балха хьакъехьа дийцаьр лоацца язду оаха.**

Колхоз Ӏалъмате сиха дегӀайозагӀаш латт. Хьалха 12 цӀаи, 120 гектар лаьттои, 36 бежани мара ца хиннача, хӀанз 522 цӀаи 2520 гектар лаьттеи, 1130 бежани да. Из дерригa а лаьтта шоай доалахьа хиннача шин помещика 120 бежан мара хиннадац.

1958-ча шера юкъера лаьрхӀача хӀара гектара тӀара 35 центнер фийг бола ялати, 13 центнер даьтта доаккха гии, 170 центнер коартолаши, 340 центнер доаханна екха свеклаши чуера колхозо.

Оаха чӀоагӀа баркал оал, хьажкӀаш дӀаера боккха пайда болга а ховш уж дӀае а лелае а тхона хьехам боннача Н. С. Хрущевна. Цу хьехамах 1958-ча шера силоса 200 гектар хьажкӀай йийнаяр оаха. Тхона хӀара гектара тӀара юкъера лаьрхӀача 700 центнер мошача гӀадамий а баьца а даьлар, царна 32 центнер томараш а тӀехьа мошача хьажкӀай а доалаш, хӀаьта «одесская-10» яха хьажкӀай фу дӀадийнача гектара тӀара 1180 центнер мошача гӀадамийи баьцеи а даьлар, царца 366 центнер томараш тӀехьа мошача хьажкӀай а долаш. Еррига а оаха колхоза кийчъяьр 98 эзар центнер хьажкӀай силос яр.

Цул совгӀа гураьха доакъарийна эрсий кӀа дӀадув оаха, цу кӀи тӀа бӀаьсти май бутт кхоачабала боллалца доахан доажаду, юхедизар доакъарийна а силоса а хьохх, тӀаккха из хинна лаьтта юха аьха а аьхе доакъадийна хьажкӀаш дӀаюв. Цу гӀулакхо шортта кхоачамбу тхона доакъарийна. Доакъар шортта а дика а хилча дулх а шура а дукха хул. Дулх а шура а дукха хула доакъарийна 28 процентн хургдолаш дӀанийсду.

1958-ча шера оахама гектара лаьрхӀача 800 центнер шуреи 146,1 центнер дулхи даьккхар оаха.

Тха колхоса болх политически а, экономически а, организационни а тӀехьа-тӀехьагӀа тешамболлаш дикагӀа тоабалар а чӀоагӀбалар а бахьан долаш ворхӀ шерара план ханал хьалхаьа кхоачашъергья оаха.

Колхозо хьувкъаде лерхӀ:

	1959 ш.	1965 ш.
(гектара тӀа центнераш)		
1. Фийг бола ялаташ	37,3	42
2. Шекар свекла	375	450
3. ХьажкӀаш силоса	750	800
4. Коартолаш	200	200

ХьажкӀай силос а кхыдола доакъараш а дикагӀа хьувкъадарца дукхагӀа хьайоаш дебаде а царгара хьайоккхаш йола продукци лакхъе а лерхӀ колхозо.

Доахан 1959-ча шера 1526-са 1965-ча шера 2360-са хургда. Цал луш йола шура 100 гектар оахама лаьрхӀача 1959-ча шера 900 центнери 1965-ча шера 2100 центнери хургья.

Дулха доахан, жа, хьакхарч, гӀа жаш, бозбашкаш, котамаш ебаярца хӀара 100 гектар оахама лаьрхӀача 1959-ча шера 184 центнери 1965-ча шера 345 центнери дулх даккха лерхӀ. Цул совгӀа 100 гектара лаьрхӀача 1959-ча шера 16,2 эзари 1965-ча шера 50 эзари фуаш гулде лерхӀ колхозо.

Оахама лаьтташ фийг болча ялата 44 проценти, шекара свеклашта 18 проценти, коартолашта 10 проценти, тешам а лу.

Уж сийдола доккха декхараш кхоачашде чӀоагӀа къахьега доза. Из болх оаш дерригa а агротехнически гӀулакхаш кхоачашдарца, шоай хан-ханнахьа хӀамаш дӀаерца а чуэцарца а, боккъонца аха деззача тайпара дика а ханнахьа а лаьтта ахарца а, севообoрот нийса ярца а чакхбоаргхеттгба. Къаьстта чӀоагӀа уйла тӀайохкийт оаха хӀара дӀаювча хӀаманна. Масала, шекара свекла хӀара гектара тӀа 80 эзарнел кӀезигагӀа хургйоалаш а юв, хӀаьта хӀара гектара тӀа 30 тонн кхо а дул. ХӀамаш дӀае лаьтта кийчдеча хана эшарга хьежжа минеральни удобренеш йохь.

Цу тайпара, ший ханнахьа ди тӀехьа ца юалийташ ду оаха дӀайийнача хӀамашта, уж дикагӀа хьувкъийтарна а фийг ца боабеш чударна а де деза балхаш.

ССКП-ас а Советски правительствос а яьча новкъостало чӀоагӀа айдир тха колхозе хьажкӀаш хьувкъалга. ДӀахо йодача хана ялат дика хьувкъадерздола хьажкӀай гибридни фу кхоадела тхоай вӀаштӀехьа дарда тха. ХӀаьта Советски Союза опытах пайда а эцаш хьажкӀаш кхы а чӀоагӀа хьувкъаергья оаха.

Тха колхоза членаша низ ца кхоаш къахьег дукха езача Даьхенна, оаха нах Ӏалашбе, дукхагӀа юртбоахама продукцеш яларна. Цар кхетту шоаш дика къахьийгача ГДР йӀаьхий а дуне тӀемаца лотаде гӀерачарл моастагӀашта духьала отта а, эшаш чӀоагӀбе а низболаш хургхилар.

Германски халкъаца тоам бара а, царгар чӀоагӀбара а, кхыча гӀулакхашта а нов. Н. С. Хрущевс новкъостал дерах чӀоагӀа баркал оал дерригача а къахьегамхоша, хӀаьта шоашта хьалхашка латта декхараш ханал хьалха чакхдоахаргхиларах тешам а лу.

Производстве 26 шу

26 шу да «Чечингстрой» треста отделочни балхий мастер - коммунист А. Н. Сушков производстве болх беш вола. Цо дакъа лаьцад вай городе дуккха а гӀишлош еча.

ХӀанз нов. Сушковс кулгалду бригада семилеткан хьалхарча шерара план ханал хьалха кхоачашъе социалистически яхье а яьнна доккхача хьинарца къахьегаш я. Ший торонашка а хьежа 20 квартирах дола цӀенош ханал дуккха а хьалха йистедаха дош а денна 150 процентага дӀаккхоаччаш балха заданеш кхоачашъю цар.

Нов. Сушкове новкъосталдарца шоай говзал лакх а яь строительни балхий керда говзалаш караерзаьйй бригадан болхлоша Даниелянц Ивана, Дьяченко Николайс, Акимов Федора, Карлашова Марияс, иштта кхычар.

Бригадира Сушковс хадданза балха дикагӀа йола методаш Ӏома а ю йоарҗа а ю. Москверча гӀишлош ерий балха опытага хьежжа ший бригадерча болхлошта екъача штукатуркан метод а кердача инструментаца болх миштта бе беза а Ӏомадир цо.

Дуккхача шерашка хьинар кхо ца деш производстве къахьийгача нов. Сушковна грамоташ а тийннай, «Социалистически яхье лакхара хьокхамаш дахарах» яха значок а, «Къахьегама ЦӀе байракх» яха орден а сннай.

П. ПОПОВ.

Завода болхлой собрани

«Красный молот» завода 2-ча цеха цӀеча уголоке коммунистически къахьегама цӀи яккхарна къовсам лоаттабеча завода бригадашкарча болхлой собрани хилар. Вай боккхача социалистически мехкашкарча предприятешка социалистически къахьегама цӀи яккхарна шерра яхь йоаржаяьлгах лаьца дийцар завода директора нов. Колесниковс.

ХӀанз еррига а 18 бригада я заводе коммунистически къахьегама цӀи яккхарна яхье яьнна, хӀаьта цхьа бригада из цӀи тилла а я. Из я 5-ча цехара нов. Рогожин Василе кулгалдеш йола бригада.

Шоай балха опытах лаьца собрание къамаьлаш дир 1-ча цеха модельщика нов. Наумовс, 7-ча цеха начальника нов. Ведерниковс, 5-ча цеха электросварщика нов. Рогожина, иштта кхыбараша.

Болхлошта чӀоагӀа пайдане я ужжамо йола балха опыт дӀа-юха Ӏомаеш йола собранеш.

К. ОЗДОЕВ.

Цхьан сагах тийша...

Ӏуйрийна денз саррaлца дукха нах хул Челюскинций цӀерахча кинотеатре. Киносеанс дӀадоладаллалца читальни зале хул дукхагӀбараш. Цига литература дешаш а шашкехч, шахматехи ловзаш а сакъердаме ха дӀаяхьа йиш я. Дукха ха йоацаш читальни зале ах сахьат совгӀа ха яьккхар оаха шахматаш хьаяла саг воацаш. Оаха иззал ха йоаккхаш гуш зала чу хиннарех цецвоалаш саг вацар. Цо хьахьоькхар из гӀулакх дукхьашха хинна ца хилар. Киносеанс дӀадоладала массехк минут ха йолаш кинотеатра администрацен цӀагӀа корайир тхона оахош лийхар.

Ма моттала оаха баьккхача бехко из цӀийялийтар е бохк ма бакккха, аьнна цо дехар дир, аьнна.

— ХӀа, боккха болх бац из-м, — аьлар цо.

Цу дешаша кхы а чӀоагӀагӀа цатоам бир тхона.

— Гражданка фуй хьа фамили?— аьнна хаьттар оаха.

— Хьажалаш хӀанз — аьлар цо, во бӀара а хьежа. — Аз ювцаргья шоана фамили!

Цун къамаьло дагадохийт цхьа кица: «Кад оагӀора баьккхача цу чу доацар ӀогӀерздац». Кхы дикагӀа дар шийга хиннадаларе иштта ца ала а мегар цо. Администрацес гучаяьккхар цу кхалсаго лечкъаяь фамили. Из Насибулина я.

Бакъахьа хургда Насибулинас а цох тарра кхычар а шоай оамалаш хийцача, нагахьа санна уж хувца цалой къахьегамхошта салаӀа а сакъерда а екха общественни моттигаш цар йитача.

М. ПЛИЕВ.

Сатийна хьакимаш

«Делкъига 12 сахьат даьлча денз 2 сахьат даллалца даа хӀама да, Ӏуйрийнеи сайринеи сатоха е кхы йола торо лаха».

Ма хеталда уж дешаш столовен наӀар тӀа яздаь да, аьнна. Уж яздаь деце а иштта ба »Ингушски» совхоза центральни усадьберча столовен болх. Цу шин сахьата дика кийчдаьча тайп тайпарча дуача хӀамца болхлой Ӏалашбу, аьнна хийттар гӀалатваргва столоте чуваьча.

— Шин кхаь тайпара мукъах а дӀайха даа хӀама хӀана дац укхаса? — аьнна хаьттача, столовон заведующе Кортоевс массаза а цхьа жоп лу:

— Столовена эшаш йола продукташ хьахецац МагӀалбикерча райпос.

ХӀанз санна дӀахо а столовен болх хуле кхестта саг воацаву малараш шийла закускеи мара хӀама доацаш Долакоарча столовех хиннар санна буфет хургья цох.

«Ингушски» совхозе чуйоагӀача ялх юртарча тикаша болхлой а баха нах а геттара во Ӏалашбу. Дика Ӏалашборе маьхх а кхы йола продукташ а эца МагӀалбикеи Вознесенкеи аха безаргбацар цар.

Къахьогамхой хьашташ дикагӀа кхоачаще, аьнна партес торговлен болхлошта хьалхашка оттадаь декхараш МагӀалбикерча районн председатела нов. Ханиевыи завторга нов. Бокотнеи, довзаш ца хилар, нагахьа санна довзаш дале цар цу декхарий уйла еш ца хилар хьахьыкх цу лакхе дийцачо. Уйла йоре-м МагӀалбика дукъ тӀара шоаш во Ӏалашъеча юрташка сатийна Ӏочу хьежаргбацар уж хьакимаш.

«Ингушски» совхоза къахьегамхоша сатувс районн болх тоабаларга а шозй хьашташ цо дикагӀа Ӏалашдарга а.

Укхаза шоай дош ала декхарийла ба респотребсоюза кулгалхой.

В. ВИСАНГИРЕЕВ.

Художественни самодеятельноста коллективай республикански смотрга

ДӀахо художественни самодеятельность дегӀайоалаярна цун идейно-художественни боарам лакхбарна, 1959-ча шера январь бетта денз НГӀАССР-а Культуран Министерствои профсоюзий областной Совстои вӀашагӀелла республикерча самодеятельностий смотр дӀахьош я вай республике.

Кхаь турах дӀахьош я смотр. Хьалхара тур районийи юртийи культуран цӀеношкеи, клубашкеи, цӀеча уголокашкеи, дешара заведенешкеи чакхъяьннай. ШоллагӀа тур — 11—15-ча марта районий централашка хиннай. Цу шинна а турах хьакъоастаяь дикагӀа йола самодеятельноста коллективаш 28—30-ча марта Грозне хургйолча республикански смотре дакъа лоацаш хургья.

28-ча марта хьожаргба Ножай-Юртовски, Урус-Мартановскии, Ачхой-Мартановскии, Надтеречнии, Веденски, Шелковской, Каргалинскии, Первомайскии районашкарча художественни самодеятельносташка.

29-ча марта хьажа лаьрхӀа ба Шалинскии, Гудермесскии, Курчалоевскии, Саясановскии, Советскии, Грозненскии Назрановскии районий самодеятельносташка.

30-ча марта хургья МагӀалбикеи, Наурскии, Сунженскии районий самодеятельносташка хьожилга.

28—29-ча марта сайрийна хьажа лаьрхӀад г. Грознен самодеятельносташка.

Г. ГОГОБЕРИДЗЕ.

* * *

ССКП XXI-ча съезда решенеш бахкача наха юкъе дӀахьайикаярна культурно-просветительни болх боккхача лоархӀамера гӀулакх долга а ховш вай республикерча масса йолча моттигашка чакхдоалаш латт художественни самодеятельностага хьожилга.

15-ча марта Наьсарен района культуран ЦӀагӀа художественни самодеятельноста смотр хилар. Райцентрерча а гонахьа ядача юрташкарча а къахьегамхоша хьалийзаяр зал. Уж бакъгабар смотрага хьажа а, цунна программах шоашта хетар ала а.

Смотре дакъа лаьцар Наьсарен районеи ТӀой-юртарчеи культуран цӀенейи юрташкарча клубийи художественни самодеятельноста коллективаша. Дика номераш хьахьекхар Наьсарен культуран цӀен коллективо, къаьстта З. Гундареас, С. Блохинас, Л. Ромуна, Тумгоевс, иштта кхыбараша. Гулбеннараш чӀоагӀа раьза хилар ТӀой-юртарча М. Касиевс, Р. Токарь, Наьсар-Кертерча Дречевас, Дзейтовас, юртбоахама техникумерча А. Масаевс, М. Худо, иштта кхыбараша хьахьекхача номерашта.

Жюре комиссес хьалхара моттиг хьожийр Наьсарен культуран цӀен художественни самодеятельноста коллектива а. ШоллагӀа моттиг яьккхар ТӀой-юртарчар, кхоалагӀа моттиг — Наьсар-Кертерчар.

28-ча марта Грозне хургйолча республикански художественни самодеятельноста смотре дакъа лоацардолаш жюре комиссеси Республикански халкъа творчествон цӀен представителой къоастабир цхьабола смотра участникаш.

И. АБАДИЕВ.

Къона кадраш кийчъю

Нохч-ГӀалгӀай культуран Министерствос вӀашагӀехкай вай республикерча юртий клубашта заведующеш кийчъе кхаь бетта лаьрхӀа йола курсаш. Курсашка занятеш дӀайолаеннай.

Курсашка дешаш ба республикан юрташкара 21 саг гӀалгӀайи нохчийи кагирхой. Курсаш йистеяьннача тӀехьагӀа къона кадраш шоаш бахаш болча юрташкарча клубашта заведующеш хургба.

Р. МАЛЬСАГОВ.

Бахача наха эшачун йоакхо еш

Коммунистически партеси Советски правительствоси масса хана йоакхо ю бахача наьха хьашташ кхоачащдарна. Цудухьа чӀоагӀа лоархӀам болаш да предприятеша арахецаш йола продукци дика хилар, наха кхоачам хиллал уж арахецар.

Вай республикан торговлен Министерствос торговлен организацей болх тоабарна тӀехьарча хана цхьайола мероприятеш яьй. 1959 шера товараш хьадеш йолча предприятешкара эшача ассортиментахи дика хьадаьи товараш мара хьа ца эца лаьрхӀад. Масала, «Галантерейщик» яхача артело арахецаш хинна лергаш дола кийнаш ара ца кецаш соцаяьй, уж йоагӀача тайпара дика хьаеш ца хилар бахьан долаш. Цо доххийташ соцадаьд Респромсовета «Металлист» яхача артело арахийца ошшка моггеш, уж мукх диа хиларах, хӀаьта цу артело еш йола цинк даькха пхьегӀаш а дикагӀа ца йой торгующи организацеша дӀаийэрйолаш яц.

Цу предприятешй кулгалхой декхарийла ба белгалдаьхача кхоачамбоацарий уйла а яь предприятей болх тоабе.

1959 шера общественни питанен мах лохбе лаьрхӀа ба. Из де вӀаштӀехьа дарга къаьстта полуфабрикатех дуа хӀама кийчдара чотах.

Цу тайппара болх тоабаро торо хулийтаргья наьха хьашташ кхоачашде.

Г. АЛХАЗОВ.

Кроликаш йолаелга пайдане гӀулакх да

Хьайбай продукташ йоахилга лакхдара даькъе керттера моттиг хьалаьца дӀаотта йиш йолаш да вай республике шерра дегӀадоаладе лаьрхӀа дола юрта боахаман дакъа — кролиководство. Сиха ебаш а пайда дукха луш а я кроликаш.

Кроликех боккха пайда боалилга белгал а даьккха кроликаш йолле лаьрхӀад Назрановски зооветтехникуме. Цудухьа техникуме вӀашагӀйолла лаьрхӀа я кроликий ферма. Ферме болх беш хургба техникума дешархой.

ХӀанз кроликий ферма йилла кийчо еш ба техникуме.

Ю. МИХАЙЧЕНКО.

Баьца даараш дикагӀа хьувкъийтарна

Дукха болх ба «Джалка» яхача совхоза 1-ча отделенен огородни бригадерча болхлоша укх шера бе лаьрхӀар. Говзача бригадира нов. Лиманске кулгалдеча цу бригадерча болхлоша 130 раманна кӀал хьалха хьайоалача кабуцэи 85 раманна кӀал помидорийи рассада кийчъяьй. Из кийчъеш дика къахьийгар говзача звеньеваяс Охват Ольгаси, Умалатова Хадижаси, иштта кхыбарашеи.

М. ТКАЧЕНКО.

Пассажирий йоакхо ю

Гудермеса машиннаькъа станцен коллективо кӀезига йоакхо йиц пассажирех. Масала, нах билеташта очередах латта ца безаш Астраханереи Бакуреи Гудермесе йоагӀача поездашта хьалхе а билеташ дохкилга вӀаштӀехьа даьккхад цо. Духхьал дӀадахача шера цу тайпара гӀулакх дир цар 30 эзар совгӀа волча пассажира.

Цу гӀулакха юкъе эзаб итт шерара дешар йисте а даьккха, лоацца йола курсаш яьха бола къона билетни кассираш. Укх шера шин бетта кассираша хӀанзехьа а дехкад 9 эзар совгӀа билет. Пассажирашта деча гӀулакха цу балха тӀа къаьстта белгалбаьлар билетни кассираш бола нн. Каринина, Кучма, кхыбараш а.

Из дерригa а дац. ДӀахо а къахьегамхой йоакхо а еш, Гудермесовцаша соцам баьб Гудермеса станце йоагӀа багаж доагӀача адресах цӀаяхьа. Ший багаж бахьан сагота хила везац сага хӀанз. Хьакхаьччача дийнахье а доагӀача адресах станцера цӀа хьоргья багаж.

Из бахьан долаш цу станцерча болхлоша шоай къахьегама овсарло лакх а йир, январьи февральи беташка йоагӀа план ханал хьалха кхоачаш а йир.

С. КЕРИМОВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цӀерахча кинотеатре. Йоккха зал — бос бола керда кинокомедия «Годы молодые».

Долалу 10—12—2—4—6—8—10.

ЗӀамига зал № 1 «Годы молодые».

Долалу 8.30—10.30—12.30—2.30—4.30—6.30—8.30—10.30

ЗӀамига зал № 2 — «Годы молодые».

Долалу 9—11—1—3—5—7—9.

ЗӀамига зал № 2 «Годы молодые».

Долалу 9.15—11.15—1.15—3.15—5.15—8.15—10.15.

«Родина яхача кинотеатре

«Годы молодые»—долалу 9—10.45—12.30—2.15—4—6.15—8—9.40.

РЕДАКЦЕН АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица, 23. ТЕЛЕФОНАШ: Редактора — 2-41-23, редактора зам. — 2-07-01, бехктокхама секретара — 2-25-72, корректорске — 2-30-91, пар тийни вахарен экономикани отделий 2-25-72.

СФ00289 1918 шерарча 11-ча августа цӀерах йола типографи, НГӀАССР г. Грозный, Революцен проспект, 30/8. заказ № 1834